

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **BRAMBORY**

DUBEN
2009

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, PRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe – Potato Markets
Český statistický úřad
Český škrobárenský svaz
Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Generální ředitelství cel Praha
Ministerstvo financí ČR
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo půdohospodářstva SR
Státní rostlinolékařská správa Praha
Státní zemědělský intervenční fond
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Brno
Ústřední bramborářský svaz ČR Havlíčkův Brod
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací – nástupce
Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky Praha

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Jan Žižka MZe

Ředitelka odboru rostlinných komodit:

Ing. Eva Divišová MZe

Autor zprávy touto cestou děkuje za spolupráci výše uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Od marketingového roku 2004/05 začíná v ČR marketingový rok jako v EU, tedy od 1. 7. daného roku a končí 30. 6. následujícího roku. Do roku 2003/04 začínal marketingový rok v ČR od 1. 9. a končil 31. 8. následujícího roku.

Údaje o dovozu a vývozu podle ČSÚ nemusí být úplné, protože se v oblasti intrakomunitárního obchodu ČR v rámci EU statisticky evidují zásilky o hmotnosti vyšší než 2 000 kg.

V zahraničním obchodu jsou v této publikaci za dovoz a vývoz považovány i dodávky zboží v rámci intrakomunitárního obchodu ČR se zeměmi EU.

Vydalo Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-820-3, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 273 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
BRAMBORY

DUBEN 2009

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu u komodity brambory	5
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor	8
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami	10
Pěstování a trh brambor v Evropě	14
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	19
Brambory rané	24
Brambory konzumní ostatní	27
Brambory sadbové	33
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu	35
Výrobky a polotovary z brambor	42
Přílohy	46

POUŽITÉ ZKRATKY:

AZS	Aktivní zušlechťovací styk
CN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSS	Český škrobárenský svaz
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EUR	Euro, společná měnová jednotka většiny zemí EU
EU	Evropská unie
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu
GŘ	Generální ředitelství cel ČR
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
MF	Ministerstvo financí ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství
MP	Ministerstvo půdohospodářství SR
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NČS	Nové členské státy EU (od 1. 5. 2004)
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
NUTS – 3	Nomenklatura územních statistických jednotek
OOO	Obchodní odbytová cena
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu, na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SOT	Společná organizace trhu
SRS	Státní rostlinolékařská správa Praha
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
TIS SZIF	Tržní informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
ÚBS ČR	Ústřední bramborářský svaz ČR Havlíčkův Brod
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací – nástupce Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky Praha
ZMP	Zentrale Markt und Preisberichtsstelle für Erzeugnisse der Land, Forst und Ernährungswirtschaft GmbH (Ústřední obchodní a cenové středisko pro zemědělství, lesnictví a výživu Berlín)

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY duben 2009 navazuje na zprávu vydanou v dubnu roku 2008. Zpráva je zpracována na základě údajů dostupných k 28. únoru 2009, pokud není uvedeno jinak. Jedná se o zprávu, která zpracovává především definitivní údaje ČSÚ a další informace z předchozího kalendářního roku 2008 a dále také výhled pro kalendářní rok 2009. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby bramborového škrobu v ČR a společná organizace trhu se škrobem v EU.

SOUHRN

V roce 2008 bylo v ČR podle údajů ČSÚ sklizeno celkem 37 816 ha brambor, z toho v tržním zemědělském sektoru 29 788 ha a v rámci samozásobení domácností 8 028 ha. Celková produkce brambor dosáhla 945,2 tis. t. V tržním zemědělském sektoru bylo sklizeno 769,6 tis. t. a v sektoru domácností 175,6 tis. t brambor. Proti sklizni v roce 2007 se jednalo o meziroční pokles o 5,3 %, konkrétně o 52,5 tis. t. Celkovou nižší sklizeň brambor ovlivnilo především snížení osázených ploch brambor, proti minulému roku o 2 428 ha, tj. pokles o 6,1 %. Průměrný hektarový výnos byl v roce 2008 25,00 t/ha, v roce 2007 to bylo 24,79 t/ha.

Produkce brambor konzumních ostatních dosáhla v marketingovém roce 2008/09 celkem 739,6 tis. t, tj. proti marketingovému roku 2007/08 pokles o 38 tis. t, tj. o 4,9 %. Přesto CZV proti minulému roku klesají a dá se předpokládat, že dosáhnou v průměru marketingového roku 2008/09 přibližně 80 % CZV minulého roku. V marketingovém roce 2008/09 však SC klesají pomaleji a nekopírují prudký pokles CZV. SC v průměru roku 2007/08 dosáhly 10,66 Kč/kg a podle současného vývoje se dá předpokládat pokles v roce 2008/09 přibližně o 8 %.

Lze konstatovat zlepšující se úroveň prodeje brambor upravených pro kuchyňské zpracování praním, kartáčováním a balením, i když v některých případech není, především ze strany maloobchodu, věnována prodeji brambor patřičná pozornost. Obecně se zvyšuje spotřeba brambor zpracovávaných na výrobky a polotovary, zvyšuje se výtěžnost, snižují se skladovací ztráty u prvovýrobců, zpracovatelů a i v celém obchodním řetězci. Při zachování nutričních potřeb se snižuje celková potřeba brambor k lidské výživě a snižují se požadavky na základní produkci brambor.

V roce 2008 provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontrolu 894 vzorků konzumních brambor. Právním předpisům nevyhovělo celkem 150 vzorků, tj. 16,8 %.

Státní rostlinolékařská správa při průzkumu výskytu původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (Cms) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2008 z celkového počtu 3 006 vzorků sadbových brambor nezjistila výskyt Cms v žádném testovaném vzorku. Z 934 vzorků odebraných z partií nesadbových brambor byl prokázán výskyt Cms u 8 vzorků (4 partií).

Podle údajů ČSÚ k 26.3.2009 činil v roce 2008 dovoz čerstvých brambor 81,1 tis. t a vývoz 39,6 tis. t. V roce 2007 bylo dovezeno 113,1 tis. t a vyvezeno bylo 31,6 tis. t čerstvých brambor.

Dovoz sadbových brambor na základě ohlášení podle zákona č. 219/2003 Sb. činil v roce 2008 6 398,3 t oproti 7 395,7 t v roce 2007. V roce 2008 bylo vyvezeno 4 404,0 t sadbových brambor oproti 3 835,3 t sadbových brambor vyvezených v roce 2007.

Do uznávacího řízení bylo přihlášeno 199 odrůd brambor. Na ploše větší než 100 ha se pěstovalo pouze 8 odrůd. V roce 2008 došlo oproti roku 2007 k mírnému nárůstu přihlášených množitelských ploch sadbových brambor.

Výsledky zdravotního stavu sadby brambor za rok 2008 nejsou, stejně tak jako v roce 2007, uspokojivé. Uznáno bylo pouze 73,0 % množitelských ploch, 7,3 % bylo sestupněno a 19,7 % ploch neuznáno.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2008 zpracováno 136,2 tis. t brambor. Průměrný výnos brambor určených k výrobě škrobu činil 33,0 t/ha při 19,18 % škrobnatosti. Celkem bylo vyrobeno 30 105 tun bramborového škrobu, když tuzemským škrobárnám byla k dispozici národní výrobní kvóta ve výši 33 660 tun.

V České republice, stejně jako ve většině vyspělých zemích klesá spotřeba syrových brambor ke kuchyňské přípravě a je doplňována vysokou nabídkou polotovarů i hotových bramborových výrobků. Podle předběžných údajů tvoří brambory spotřebované na výrobky a polotovary již 43 % z celkové spotřeby brambor k lidské výživě. Českému bramborářství však neprospívá ani zvyšující se dovoz různých bramborových výrobků a polotovarů, který v roce 2007/08 již překračoval vývoz o 71,5 %.

V roce 2008 proběhly oslavy výročí 100 let založení první bramborářské organizace v českých zemích. Organizace spojených národů vyhlásila prostřednictvím FAO rok 2008 Mezinárodním rokem brambor, s cílem zdůraznit velký význam brambor jako potravin pro lidskou výživu. Bylo poukázáno na možnosti využití brambor v boji proti chudobě a zhodnocena jejich důležitost v potravinové bezpečnosti. Pod heslem „Brambory – skrytý poklad“ zorganizoval ÚBS ČR společně s VÚB několik akcí, s cílem propagace brambor jako zdravé potravin pro 21. století. Akce byly uskutečněny ve spolupráci s MZe ČR.

Pro rok 2009 nepředpokládáme významné změny v osázených plochách brambor. Moderní podniky, specializované na produkci brambor různých užitkových směrů, osází přibližně stejné plochy jako v roce 2008. Úbytek ploch se může týkat některých podniků s nižší výměrou brambor, které nemají odpovídající technologie pro pěstování a skladování. Mírný nárůst ploch předpokládáme u brambor pro produkci bramborového škrobu. První domácí brambory rané budou k dispozici v první dekádě června.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. Celní sazby
2. Licenční režim
3. Daňová opatření
4. Dotační programy
5. Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013
6. Státní zemědělský intervenční fond – SZIF

1. Celní sazby

V rámci Evropské unie, jejímž členem je od 1. 5. 2004 i ČR, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy ES, platí celní předpisy ES. Celní sazebník pro rok 2007 byl vydán nařízením Komise (ES) č. 1549/2006 ze dne 17. října 2006. Nařízením Komise (ES) č. 1214/2007 ze dne 20. září 2007 byl v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2658/1987, o sazební statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku vydán Celní sazebník pro rok 2008. Celní sazebník pro rok 2009 byl vydán nařízením Komise (ES) č. 1031/2008 ze dne 19. září 2008, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a společném celním sazebníku.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah ke komoditám brambory, bramborovému škrobu a výrobkům ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží

Podle nařízení Rady (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami a nařízení Komise č. 1291/2000, kterými se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, ve znění nařízení Komise č. 1713/2006 podléhá licenčnímu řízení při dovozu i vývozu bramborový škrob. Vydáváním licencí je v ČR pověřen SZIF.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 9 % sazbou DPH jsou mimo jiných zařazeny následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

0701	brambory, čerstvé nebo chlazené
1108	škroby, inulin
1702	ostatní cukry
2000	přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly stanoveny pro rok 2008 následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účel: Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3.c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3.d) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin,
- 3.e) podpora používání certifikované sadby odrůd brambor, které nejsou určeny k výrobě škrobu, na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jako prevence proti šíření karanténních bakterií. Z programu musely být vyloučeny odrůdy sadbových brambor určené k výrobě bramborového škrobu na základě připomínek Evropské komise, která jednotlivé národní programy schvaluje.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3.c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3.d) do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),
- 3.e) do výše 1 500 Kč/t certifikované sadby stupně C 2, do výše 2 500 Kč/t certifikované sadby stupně C 1 a vyšší, použité na vlastní výsadbu produkčních (nikoliv množitelských) ploch v uzavřené sadbové oblasti.

Poznámka: Minimální množství použité certifikované sadby v uzavřené sadbové oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., je 1 tuna. Maximální množství použité sadby na 1 ha osázené plochy jsou 3 tuny.

Program 9. Poradenství a vzdělávání

Účel: organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinou výrobu

Předmět dotace:

9.A.b.4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace: do výše 29 tis. Kč na 1 odrůdu ostatních jarních plodin po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

5. Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 vychází z nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, a zejména navazuje na Národní strategický plán rozvoje venkova č. 499, schválený vládou usnesením ze dne 10. května 2006.

Realizace Programu venkova se zaměřuje na čtyři klíčové oblasti, tj. Osy I. – IV., jejichž cílem je zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a krajiny, kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Čtvrtá průřezová osa LEADER klade důraz na vytváření a rozvíjení místních partnerství venkovských subjektů a tím přispění k realizaci priorit os I., II. a především osy III.

Tento program bude realizován prostřednictvím následujících os a opatření:

Opatření Osy I. – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

- Modernizace zemědělských podniků
- Investice do lesů
- Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- Pozemkové úpravy
- Seskupení producentů
- Další odborné vzdělávání a informační činnost
- Zahájení činnosti mladých zemědělců
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- Využívání poradenských služeb

Opatření Osy II. – zlepšování životního prostředí a krajiny

- Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě
- Agroenvironmentální opatření – Postupy šetrné k životnímu prostředí (vč. ekologického zemědělství a integrované produkce)
- Agroenvironmentální opatření – Ošetřování travních porostů
- Platby v rámci Natury 2000 v lesích
- Lesnicko – environmentální platby
- Agroenvironmentální opatření – Péče o krajinu
- Platby v rámci Natury 2000 na zemědělské půdě a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES – Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
- Zalesňování zemědělské půdy
- Obnova lesnického potenciálu a podpora společenských funkcí lesů

Opatření Osy III. – kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

- Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- Podpora cestovního ruchu
- Základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova
- Ochrana a rozvoj dědictví venkova
- Vzdělávání a informace
- Získávání dovedností, animace a provádění

Opatření Osy IV. – Leader

Místní akční skupina
Realizace místní rozvojové strategie
Realizace projektů spolupráce

Podpory Programu rozvoje venkova z velké části čerpají z předchozího programovacího období – opatření Osy I. a částečně Osy III. navazují na podpory dříve poskytované z Operačního programu Zemědělství, opatření Osy II. vychází z HRDP.

Podmínky k provádění jednotlivých opatření budou stanoveny v závislosti na typu podpory – tzv. „projektová“ opatření (převážná část Osy I., Osy III., a IV.) budou realizována prostřednictvím dokumentu „Pravidla pro žadatele“, podmínky pro provádění většiny opatření Osy II. Budou v souladu s § 2c zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 128/2003 Sb., a zákona č. 85/2004 Sb., stanoveny nařízením vlády. Příspěvek evropské spoluúčasti bude hrazen z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

6. Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Zákonem č. 256/2000 Sb., o SZIF a o změně některých dalších zákonů, v platném znění byl ustanoven Státní zemědělský intervenční fond, který se zabývá možnostmi poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje. Ze zákona o SZIF je pověřen v rámci společné zemědělské politiky ES prováděním a administrací SOT, tzn. také SOT se škrobem.

V rámci SOT se škrobem provádí činnosti související se systémem produkčních kvót bramborového škrobu, poskytuje prémie výrobcům bramborového škrobu, výrobní náhrady při výrobě schválených výrobků ze škrobu a vývozní náhrady při vývozu škrobu a výrobků vyrobených ze škrobu a provádí administraci národní doplňkové platby pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Výsledky kontroly kvality a zdravotního stavu konzumních brambor za rok 2008

V roce 2008 bylo Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí odebráno celkem 894 vzorků konzumních brambor. Jako nevyhovující bylo vyhodnoceno 150 vzorků, což je 16,8 % z celkového počtu odebraných vzorků.

Pro srovnání s předšlými lety, v roce 2002 nevyhovělo právním předpisům celkem 25,7 % vzorků, v roce 2003 – 19,6 %, v roce 2004 – 17,8 %, v roce 2005 – 15,7 %, v roce 2006 – 20,8 % a v roce 2007 – 22,6 % vzorků.

Stejně jako v roce 2007 probíhaly kontroly především v maloobchodní síti, kde bylo odebráno celkem 709 vzorků. 146 vzorků nevyhovělo předepsaným požadavkům, což činí 20,6 %. Ve velkoobchodech bylo odebráno 131 vzorků, z nich 4 nevyhověly, tj. 3,1 %. Další 50 vzorků bylo odebráno ve výrobě, všechny vyhověly.

Z uvedeného vyplývá, že největší množství nejakostních konzumních brambor se stále vyskytuje v maloobchodní síti. U výrobců a ve velkoobchodech se problémy s dodržováním požadavků na jakost konzumních brambor téměř nevyskytují. Činnost inspektorů státní zemědělské a potravinářské inspekce bude proto i nadále zaměřena nejvíce na kontrolu maloobchodů.

Počet vzorků odebraných v roce 2008 podle místa odběru

Brambory konzumní	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Celk.	Nev.	% Nev.	Celk.	Nev.	% Nev.	Celk.	Nev.	% Nev.	Celk.	Nev.	% Nev.	Celk.	Nev.	% Nev.
Brambory rané	14	0	0	166	38	22,9	36	0	0	0	0	-	216	38	17,6
Brambory pozdní	36	0	0	543	108	19,9	95	4	4,2	4	0	0	678	112	16,5
Celkem	50	0	0	709	146	20,6	131	4	3,1	4	0	0	894	150	16,8
Pouze ČR	48	0	0	606	117	19,3	109	4	3,7	4	0	0	767	121	15,8
EU mimo ČR	2	0	0	70	11	15,7	18	0	0	0	0	-	90	11	12,2
EU včetně ČR	50	0	0	676	128	18,9	127	4	3,1	4	0	0	857	132	15,4
Třetí země	0	0	-	18	3	16,7	4	0	0	0	0	-	22	3	13,6
Celkem mimo ČR	2	0	0	103	29	28,2	22	0	0	0	0	-	127	29	22,8
Neuveden	0	0	-	15	15	100	0	0	-	0	0	-	15	15	100

Pramen: SZPI

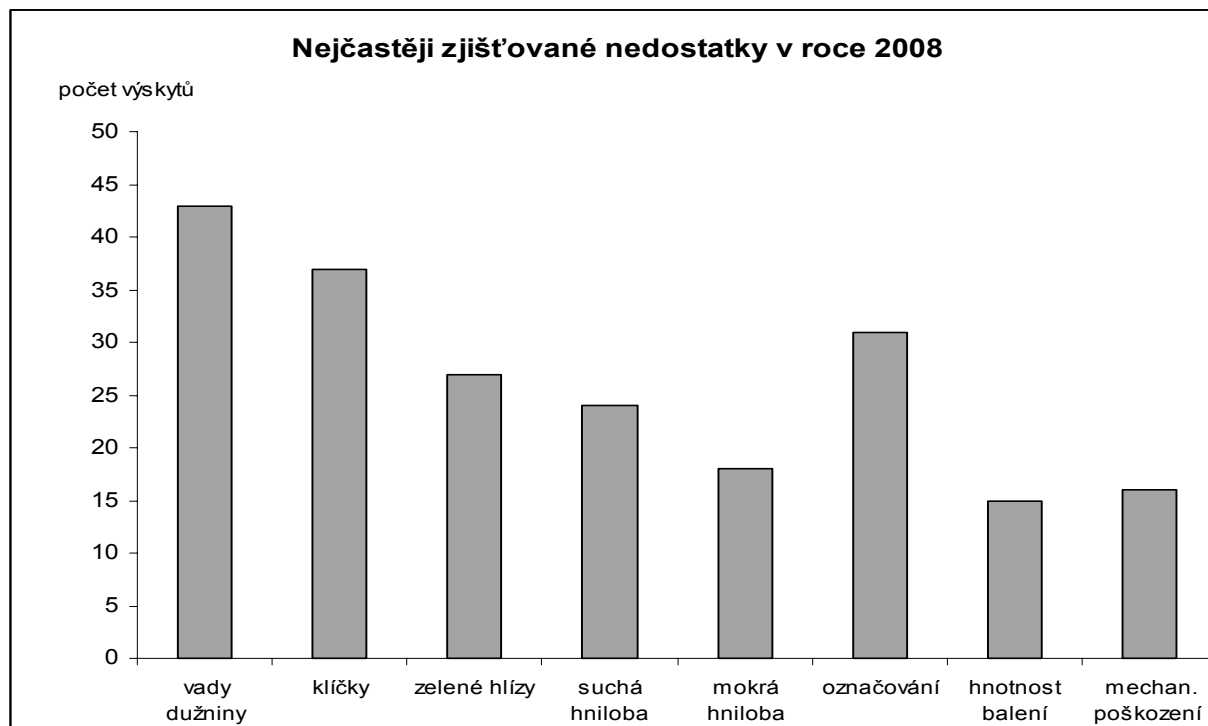
Legenda: Celk – celkem, Nev – nevyhovující vzorky, % Nev – procentuální vyjádření nevyhovujících vzorků

Nejčastějšími závadami nalezenými při kontrole brambor v maloobchodě byl výskyt vad dužniny – především se jednalo o šedé skvrny zasahující do dužniny, nevyhovujících vzorků v tomto znaku bylo téměř dvakrát více než v roce 2007. Velmi často byly nalezeny naklíčené brambory a zelené hlízy brambor, dále byl zaznamenán výskyt suché a mokré hniloby. Všechny tyto vady byly pravděpodobně způsobeny nesprávným skladováním brambor přímo v maloobchodě nebo již u výrobce.

Mírné zlepšení bylo v roce 2008 zaznamenáno v označování brambor, kdy počet zjištěných nedostatků v označování byl zhruba o čtvrtinu nižší než v roce 2007.

Naopak lehký nárůst byl zaznamenán v počtu šarží balených konzumních brambor, u kterých byla zjištěna nižší hmotnost balení než byla hmotnost deklarovaná.

Mírné zhoršení prokázaly také kontroly odrůdové pravosti a jednotnosti, kdy z celkových 20 vzorků 2 nevyhověly.

Pramen: SZPI

Při sledování obsahu cizorodých látek nebylo zjištěno překročení žádného ze stanovených hygienických limitů a z tohoto hlediska brambory stále zůstávají pro spotřebitele zcela bezpečnou potravinou.

FYTO SANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se z rostlinolékařského hlediska řídí zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 131/2006 Sb. a zákona č. 249/2008 Sb. (dále jen zákon), prováděcí vyhláškou č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů (dále jen vyhláška), a dále vyhláškami č. 331/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby, ve znění vyhlášky č. 328/2008 Sb., a č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, háďátka bramborového a háďátka nažloutlého.

Škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování na území ES je zakázáno, jsou uvedeny v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky, v částech A u obou příloh jsou tyto škodlivé organismy dále ještě rozděleny na škodlivé organismy, které se nevyskytují v žádné části Společenství a které jsou závažné pro celé Společenství, a na škodlivé organismy, které se vyskytují ve Společenství a jsou závažné pro celé Společenství. V částech B příloh č. 1 a 2 jsou potom uvedeny škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování je zakázáno na území určitých chráněných zón. Původci bakteriálních chorob bramboru, na které je stále na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru, bakterie *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterie *Pseudomonas (Ralstonia) solanacearum*, která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru, jsou jmenovány v příloze č. 1, části A, oddílu II

vyhlášky. V rámci tohoto průzkumu jsou zároveň testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích zpracovávajících brambory a z vodních zdrojů určených k zavlažování hostitelských rostlin.

Země, odkud je zakázáno dovážet sadbové brambory, jsou určeny přílohou č. 3 vyhlášky, pro sadbové brambory platí zákaz dovozu ze všech třetích zemí kromě Švýcarska. Pro nesadbové brambory platí, že při splnění zvláštních požadavků uvedených v příloze č. 4 vyhlášky, části A, oddílu I, které se vztahují k hlízám brambor, je povoleno dovážet nesadbové brambory z Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska, Turecka a z evropských třetích zemí, které EU uzná za prosté *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, nebo jejichž opatření jsou shledána ekvivalentními opatřeními EU v boji proti *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*. Podmínky dovozu nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do všech členských států EU, a tedy i do ČR, jsou pak dále ještě stanoveny rozhodnutím Komise 2004/4/ES, v platném znění, kterým jsou každoročně upřesňovány oblasti prosté výskytu *Ralstonia solanacearum*, odkud lze pro příslušné období dovážet nesadbové hlízy bramboru z Egypta, a vyjmenováni vývozci a balírny, kteří jsou oprávněni k vývozu brambor do členských států EU a kteří jsou pro tento účel v Egyptě úředně registrováni.

Obecně pro dovoz zásilek brambor ze třetích zemí platí, že musí být prosty škodlivých organismů uvedených v přílohách č. 1 a 2 vyhlášky, musí splňovat zvláštní fytokaranténní požadavky uvedené v příloze č. 4 vyhlášky části A, oddílu I, musí být vždy opatřeny platným rostlinolékařským osvědčením a podléhají dovozní rostlinolékařské kontrole, případně i laboratornímu testování odebraných vzorků hlíz na závažné škodlivé organismy. Při dovozu brambor z třetích zemí je vstupní rostlinolékařská kontrola prováděna zpravidla mimo území České republiky na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Při splnění určitých podmínek stanovených zákonem může být kontrola totožnosti a zdravotního stavu zásilky provedena i v místě určení příslušné zásilky, kam by odeslána ze vstupního místa hraničního státu EU místní rostlinolékařskou službou do České republiky. Toto místo ale musí být předem k provádění dovozní rostlinolékařské kontroly schváleno Státní rostlinolékařskou správou.

Evropská komise umožňuje členským státům EU formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz ze zemí, odkud brambory do České republiky nebylo povoleno dříve dovážet. Jedná se například o sadbové brambory z Kanady (tato výjimka byla rozhodnutím Komise ES prodloužena do 31.3. 2011, ale platí pouze pro některé členské státy EU, ne však pro ČR), nebo o nesadbové brambory z Kuby (výjimka byla rozhodnutím Komise ES prodloužena do 31.5. 2011 a platí obecně pro všechny členské státy EU).

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že dodávky brambor pocházející ze členských států EU nepodléhají při vstupu na území České republiky rostlinolékařské kontrole a nemusí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením. Vstupní rostlinolékařská kontrola je při obchodu s bramborami mezi členskými státy EU nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování a fyto-sanitární nezávadnost dodávky je potvrzena u sadbových brambor rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států EU. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem osoby, která uvádí nesadbové brambory na trh a která spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (pěstitelé nesadbových brambor, balírny, společné obchodní sklady).

Členské státy EU namátkově ověřují fyto-sanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů. Pokud se při těchto kontrolách zjistí, že určitá členská země porušila některé ustanovení rostlinolékařských předpisů EU, kontroly dodávek pocházejících z této země mohou být potom v ostatních členských zemích prováděny cíleně a případně přísnějším způsobem jako reakce na vznik fytokaranténního rizika.

Podle Opatření Státní rostlinolékařské správy ve věci nařízení mimořádného rostlinolékařského opatření proti zavlákání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* partíemi hlíz bramboru původem z Polské republiky na území ČR, ze dne 22.11. 2004, č.j. 0829/04/Ř-10, musí být partie brambor původem z Polské republiky opatřena osvědčením

polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s negativním výsledkem, vystaveném ne dříve než 14 dní před přemístěním partie z Polské republiky, a přesun této partie musí být písemně ohlášen obvodnímu oddělení Státní rostlinolékařské správy územně příslušnému místu určení minimálně 2 pracovní dny přede dnem jejího zamýšleného přesunu (podrobnější údaje jsou uvedeny na webových stránkách SRS – Fytosanitární informace – Fytosanitární opatření). V souvislosti s tímto opatřením provádí každoročně pracovníci Státní rostlinolékařské správy kontroly v místech prodeje nebo obchodního skladování s cílem dohledání nesadbových brambor původem z Polska. V roce 2008 bylo provedeno celkem 1 078 kontrol. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 6 dodávek nesadbových brambor původem z Polska, u kterých nebyly splněny požadavky stanovené výše uvedeným opatřením, byl nařízen zákaz prodeje těchto brambor, případně vrácení zpět na území Polské republiky, a zahájeno řízení o pokutě. Ze všech 6 dodávek byly zároveň odebrány úřední vzorky a testovány na přítomnost *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, u jednoho vzorku byl zjištěn metodou imunofluorescenční mikroskopie výskyt původce bakteriální kroužkovitosti bramboru.

Stále také platí „Úřední sdělení Státní rostlinolékařské správy o fyto karanténních podmínkách uvádění brambor a rostlin s kořeny, pěstovaných nebo určených k pěstování, vypěstovaných ve volné půdě (dále jen rostliny s kořeny), na trh na území Polska s ohledem na původce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum*“, č.j.: EC 0004538/2005, které Státní rostlinolékařská správa vydala dne 8.6.2005 (podrobnější údaje lze nalézt opět na webových stránkách SRS – Fytosanitární informace – Fytosanitární opatření).

Výsledky průzkumu výskytu původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (CMS) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2008: bylo odebráno celkem 3 006 vzorků sadbových brambor, všechny výsledky laboratorních testů byly negativní. Z 934 vzorků odebraných z partií nesadbových brambor byl prokázán výskyt CMS u 8 vzorků (4 partie) nesadbových brambor, u 1 vzorku probíhá biologický test patogenity, který buď potvrdí nebo vyvrátí podezření z výskytu CMS zjištěné imunofluorescenčním testem. (platnost údajů k 31.1. 2009)

Průzkum výskytu bakteriální kroužkovitosti bramboru (CMS) v roce 2008

Ukazatel	Testováno (počet vzorků)	Pozitivní výsledek IF testu, tzn. podezření z výskytu CMS (počet vzorků)	Pozitivní výsledek biologického testu patogenity, tzn. potvrzení výskytu CMS (počet vzorků)
Brambory sadbové	3 006	0	0
Brambory nesadbové	934	9	8

Pramen: SRS

Výsledky průzkumu výskytu původce bakteriální hnědé hniloby bramboru (RS) z tuzemské produkce brambor ze sklizně v roce 2008: celkem bylo odebráno 268 vzorků z partií sadbových brambor a 163 vzorků z partií nesadbových brambor, výsledky všech testů na přítomnost RS byly negativní. (platnost údajů k 31.1. 2009)

Průzkum výskytu hnědé hniloby bramboru (RS) v roce 2008

Ukazatel	Testováno (počet vzorků)	Pozitivní výsledek IF testu, tzn. podezření z výskytu RS (počet vzorků)	Pozitivní výsledek biologického testu patogenity, tzn. potvrzení výskytu RS (počet vzorků)
Brambory sadbové	268	0	0
Brambory nesadbové	163	0	0

Pramen: SRS

Přehled zemí s výskytem původce bakteriální kroužkovitosti bramboru (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*):

Členské státy EU: Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie.

Ostatní země: Bělorusko, Norsko, Rusko a Ukrajina.

Přehled zemí s výskytem původce bakteriální hnědé hniloby bramboru (*Ralstonia solanacearum*):

Členské státy EU: Belgie, Francie, Irsko, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Slovensko, Španělsko a Velká Británie.

Ostatní země: Arménie, Egypt, Gruzie, Libye, Maroko, Moldavsko, Rusko, Srbsko a Černá Hora, Turecko a Ukrajina.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Pro výrobu konzumních brambor (raných i ostatních) a jejich následné obchodování není v rámci Společné zemědělské politiky EU zřízena žádná speciální společná organizace trhu a produkce konzumních brambor není regulována ani subvencována. Do společné organizace zemědělských trhů jsou zařazeny pouze brambory určené k výrobě bramborového škrobu. Platby pro pěstitele brambor, prémie pro výrobce bramborového škrobu a vývozní subvence jsou poskytovány ze zdrojů EU. Poskytování výrobní náhrady pro škrob bylo předpisem EU od 1. 7. 2009 zrušeno.

Produkční plochy konzumních brambor v EU 15 nadále klesají. Od marketingového roku 2001/02, kdy dosahovaly 1,04 mil. ha, klesly do roku 2008/09 o 9,85 %, tj. o 103, tis. ha.

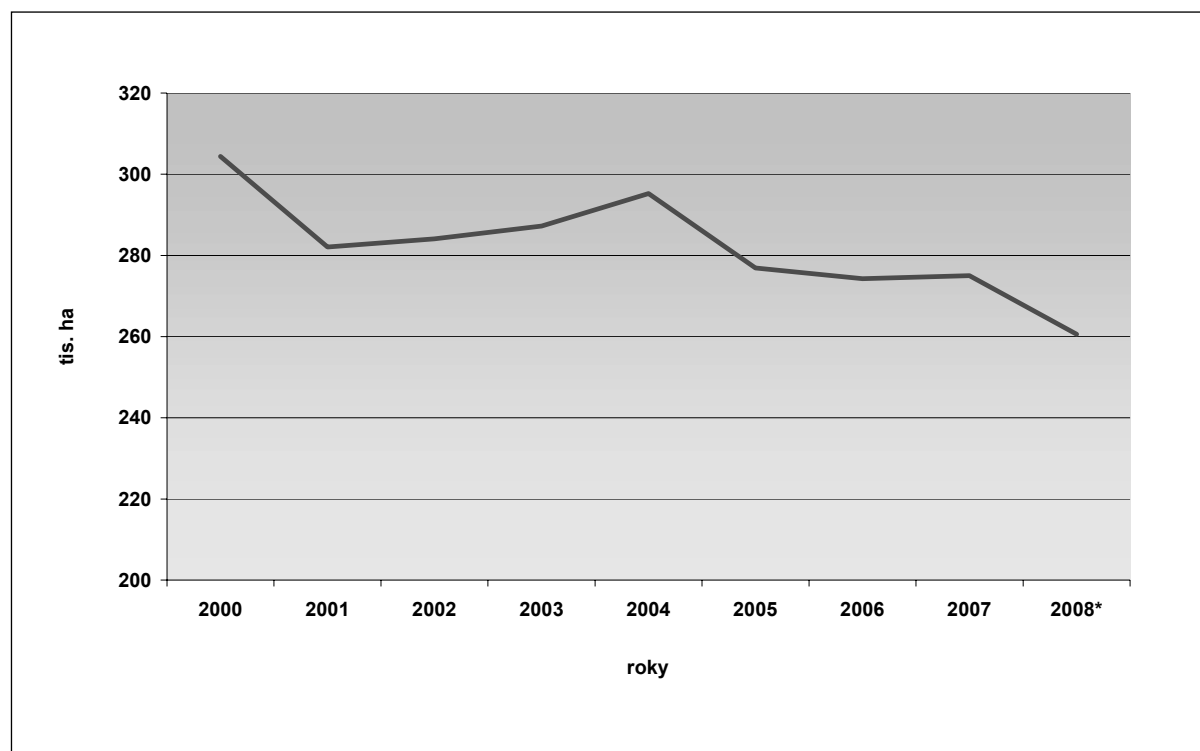
Sklizňové plochy brambor konzumních ostatních včetně sadby v EU 15 (v tis. ha)

Země	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾
Nizozemsko	113,8	115,7	109,7	111,6	104,9	106,2	108,9	105,1
Francie	134,8	134,9	130,	131,5	130,3	130,8	134,1	132,4
Belgie	62,2	61,7	59,3	66,7	65,0	63,3	67,9	63,5
Německo	186,7	189,0	192,3	198,1	185,0	183,5	187,8	179,6
Velká Británie	165,3	158,5	145,0	148,7	137,4	140,9	140,2	137,7
EU 5	662,8	659,8	636,4	656,6	622,6	624,7	638,9	618,3
Ostatní země	379,1	380,1	353,6	357,2	341,9	336,7	324,2	320,5
EU 15	1 041,9	1 039,9	990,0	1 013,8	964,5	961,4	963,1	938,8

Pramen: Agra Europe - Potato Markets

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje za 2008/09

Vývoj osázených ploch brambor v Německu v letech 2000 – 2008

Pramen: ZMP

Poznámka: 2008* - předběžné údaje

Výnosy brambor konzumních ostatních včetně sadby v EU 15 v tunách/ha

Země	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾
Nizozemsko	43,66	45,65	42,35	46,75	43,13	41,17	44,57	43,49
Francie	36,98	40,90	38,96	44,21	40,90	39,36	44,09	42,19
Belgie	41,26	47,15	42,53	48,40	42,81	38,54	46,95	44,72
Německo	43,90	41,16	37,46	48,76	46,40	40,32	44,39	43,85
V. Británie	40,18	43,58	41,63	41,83	42,33	40,45	40,03	42,70
EU 5	41,28	43,04	40,03	45,93	43,42	40,11	43,68	43,26
Ostatní země	23,94	24,06	22,98	25,01	24,90	23,06	24,32	24,14
EU 15	34,97	36,10	33,94	38,56	36,86	34,72	37,64	37,15

Pramen: Agra Europe - Potato Markets

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje za 2008/09

Hektarové výnosy brambor konzumních ostatních jsou s mírnými výkyvy stabilní a průměrný hektarový výnos EU 5 za posledních 8 let činí 42,59 t. Nejvyšší hektarový výnos dosahuje v průměru Belgie 44,05 t a následují: Nizozemsko 43,85 t, Německo 43,28 t, Velká Británie 41,59 t a Francie 40,95 t. Ostatní země EU 15 dosahují průměru 24,05 t.

Produkce brambor konzumních ostatních včetně sadby v EU 15 v tis. tun

Země	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2007/08 ¹⁾
Nizozemsko	4 968	5 282	4 647	5 217	4 523	4 374	4 854	4 572
Francie	4 986	5 516	5 067	5 814	5 328	5 141	5 913	5 584
Belgie	2 564	2 909	2 522	3 230	2 781	2 593	3 090	2 841
Německo	8 197	7 781	7 204	9 681	8 584	7 401	8 338	7 874
V. Británie	6 643	6 908	6 037	6 221	5 815	5 700	5 610	5 881
EU 5	27 359	28 396	25 476	30 163	27 031	25 209	27 905	26 752
Ostatní země	9 076	9 144	8 126	8 930	8 515	8 176	8 345	8 124
EU 15	36 435	37 540	33 602	39 093	35 546	33 385	36 254	34 876

Pramen: Agra Europe - Potato Markets

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje za 2008/09

Produkce brambor konzumních ostatních v EU 15 podle předběžných odhadů Agra Europe v marketingovém roce 2008/09 proti roku 2007/08 klesla o 3,80 %. Pouze ve Velké Británii byl zaznamenán nárůst o 4,83 %. V ostatních zemích EU 15 došlo k poklesu produkce o 2,65 %.

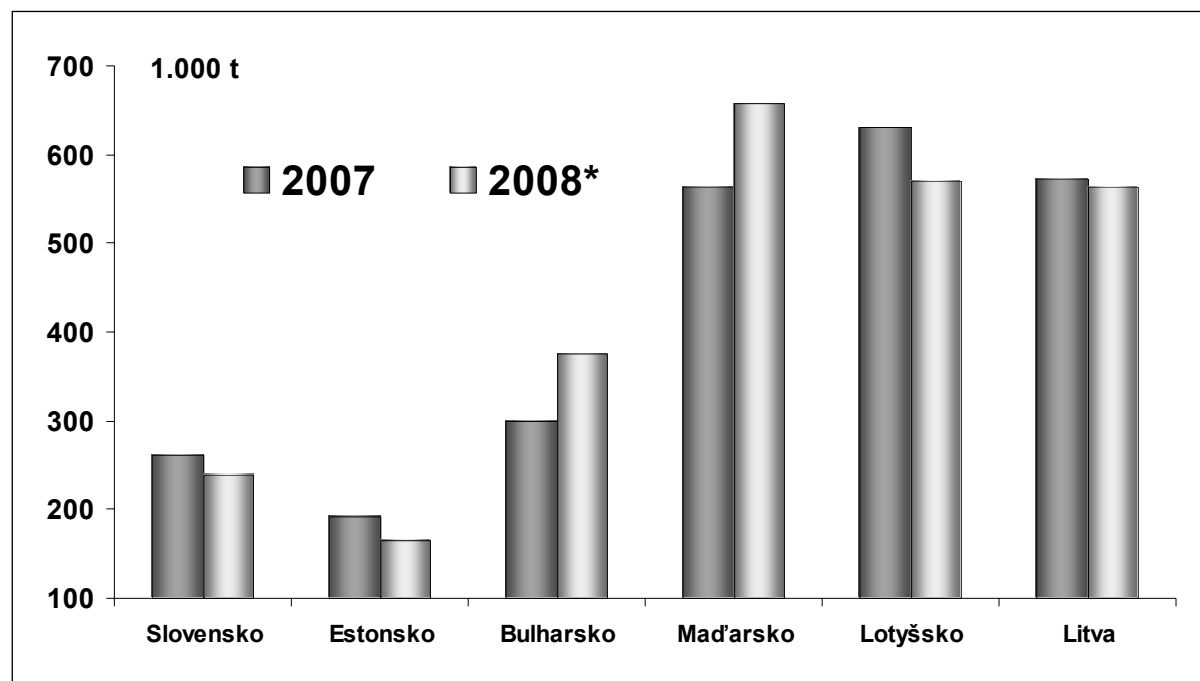
Plochy a produkce brambor v zemích přistoupivších do EU v roce 2004 a 2007

Marketingový rok	2007/08			2008/09*		
	Produkční plocha	Hektarový výnos	Produkce celkem	Produkční plocha	Hektarový výnos	Produkce celkem
Ukazatel	tis. ha	t/ha	tis. t	tis. ha	t/ha	tis. t
Polsko	569,0	16,26	11 800	549,0	19,6	10 374
Rumunsko	277,1	10,40	3 364	260,0	13,9	3 600
Lotyšsko	49,0	13,00	637	48,0	14,3	570
Litva	42,0	15,00	630	40,0	11,7	563
Česká republika	40,2	24,79	998	37,8	25,0	945
Bulharsko	24,0	12,50	300	22,0	17,0	375
Maďarsko	26,0	20,60	536	24,0	24,5	658
Slovensko	17,0	16,06	273	14,0	17,1	239
Estonsko	10,2	16,55	281	11,0	14,5	165
Slovinsko	5,7	17,45	178	4,0	23,0	102
Malta	1,0	25,0	25	1,0	25,7	18
Kypr	6,0	23,8	143	4,0	24,1	94

Pramen: Potato Markets Weekly a ZMP

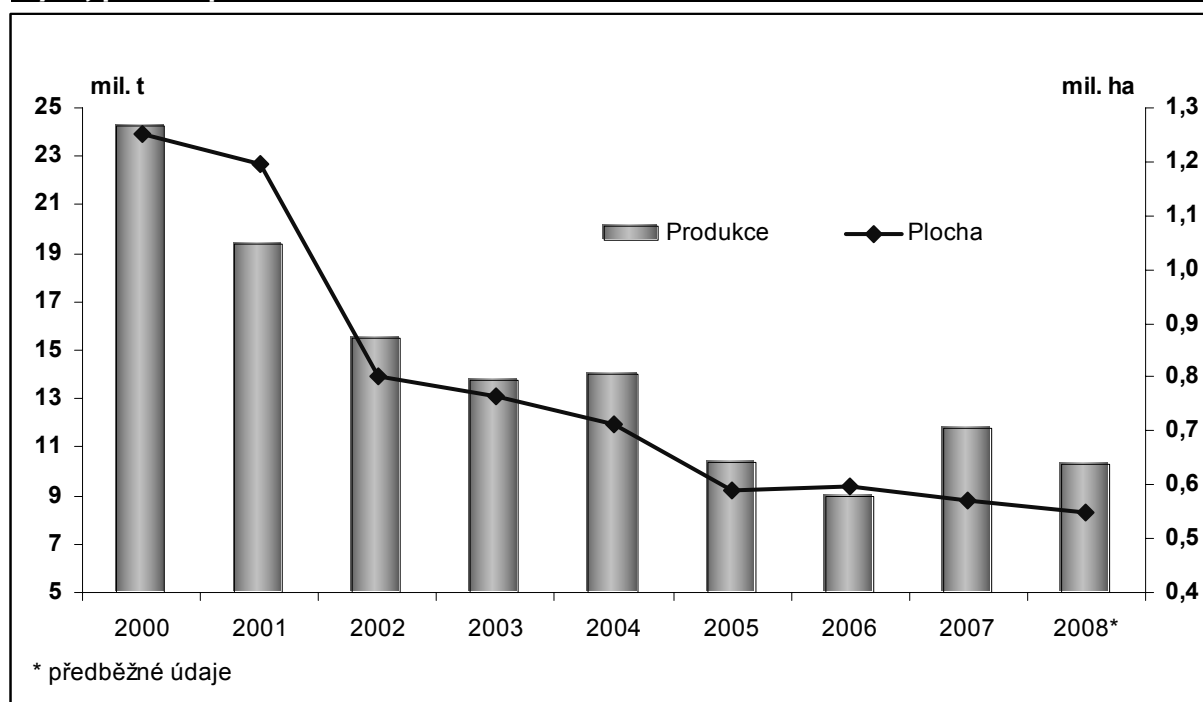
Poznámka: * předpoklad

Skližeň brambor ve vybraných státech EU

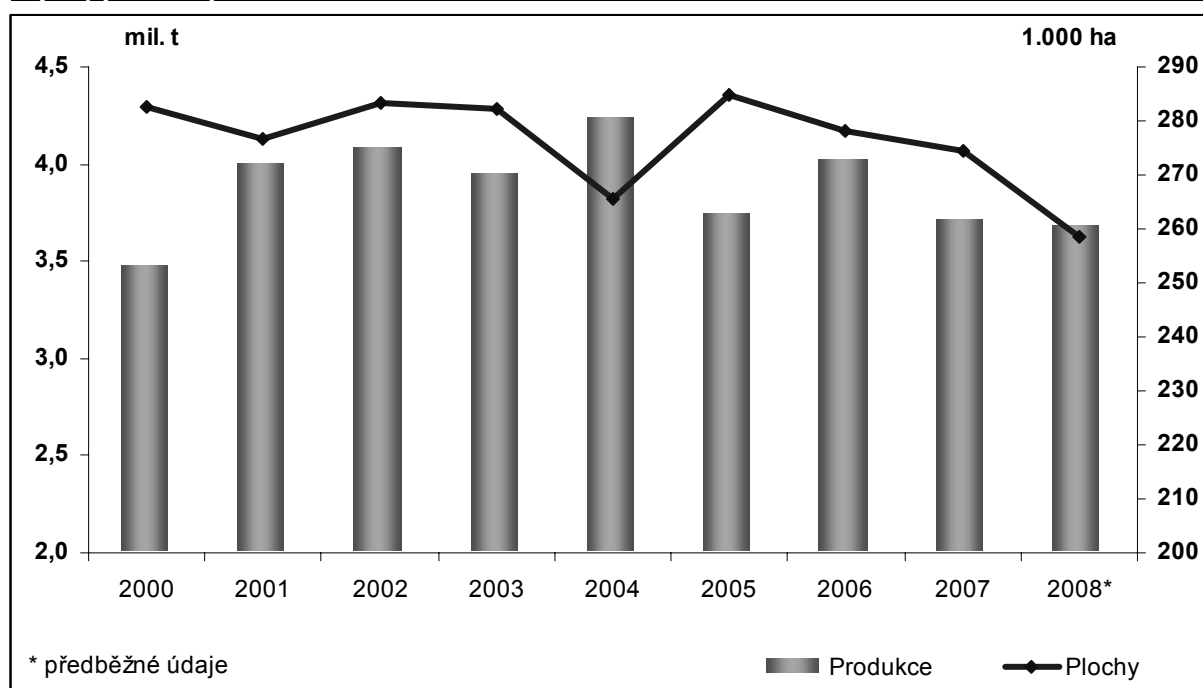
Pramen: ZMP

Poznámka: 2008* - předběžné údaje

Vývoj ploch a produkce brambor v Polsku v letech 2000 – 2008

Pramen: ZMP

Pěstitelé v Polsku mírně snížili osázenou plochu brambor v roce 2008 a to na 548 900 ha, což byla o 4 % menší výměra než v roce 2007. V důsledku vysokých cen jiných polních plodin byl přepokládán mnohem větší pokles ploch, odhad činil nejvýše 530 000 ha. I když se od roku 2005 omezování výroby brambor citelně zpomalilo, byly v Polsku plochy brambor od začátku desetiletí zredukovány prakticky na polovinu.

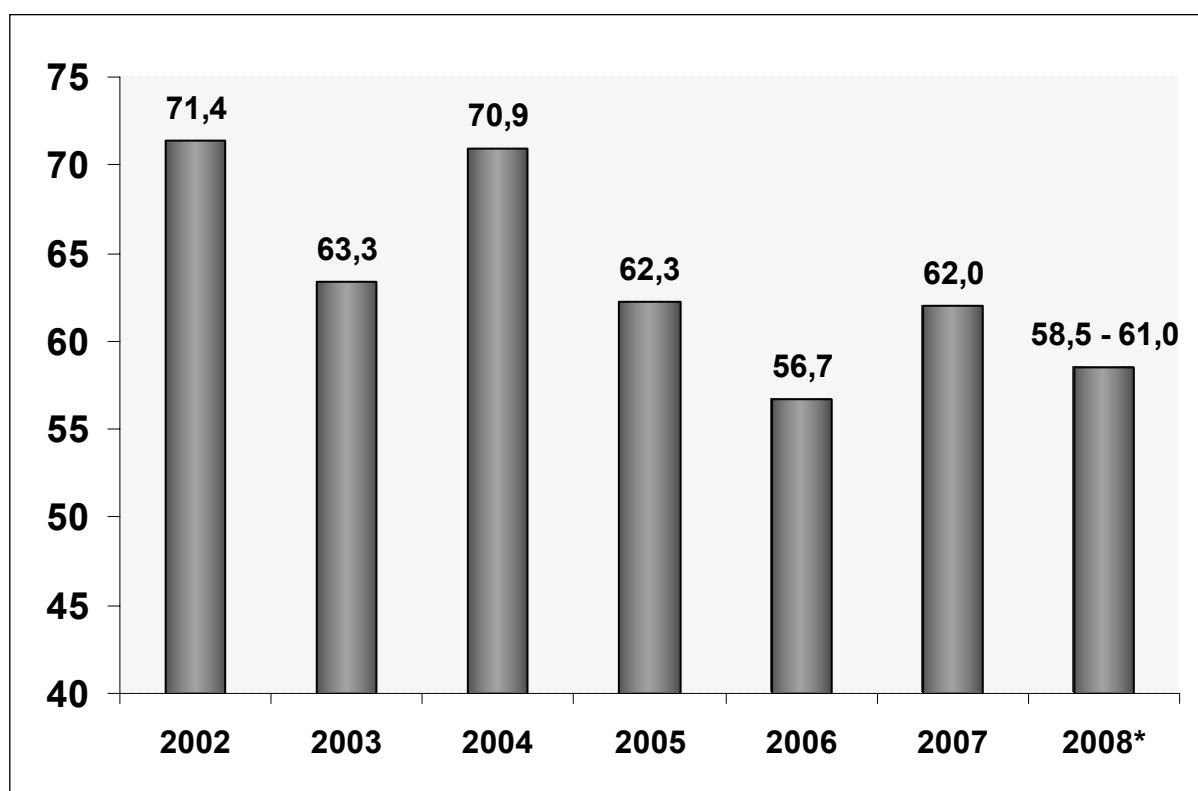
Vývoj ploch a produkce brambor v Rumunsku v letech 2000 - 2008

Pramen: EUROSTAT

Z grafu je zřejmé, že také v Rumunsku postupně dochází k omezení pěstitelských ploch. Rumunští bramboráři osázeli v roce 2008 260 000 ha brambor, což bylo o 6 % méně než v roce 2007. Některé odhady kalkulovaly dokonce s poklesem až o 20 %. V nejvýznamnějších bramborářských oblastech Rumunska, kde jsou podniky zpravidla vybaveny lepší technikou a kde je možnost využití závlah, nebyly v produkci brambor zaznamenány významné výkyvy.

Přistoupení deseti nových zemí do EU v roce 2004 rozšířilo plochy brambor v EU podle odhadu ZMP 0,9 mil. ha a po rozšíření EU o Bulharsko a Rumunsko v roce 2007 vzrostly plochy brambor o dalších 0,3 mil. ha. Podle předběžných údajů činily v marketingovém roce 2008/09 produkční plochy brambor v EU 27 celkem 2,12 mil. ha a celková produkce brambor dosáhla 61 mil. t. Proti roku 2007/08 došlo k mírnému snížení produkčních ploch v několika významných bramborářských státech. Proti pravidelným přesným a uceleným informacím z EU 15 je tok informací z nových 12 členských zemí neucelený a informace jsou mnohdy pouze dílčí.

Celková produkce brambor v EU 27 v letech 2002 – 2008 (údaje v mil. tun)

Pramen: ZMP

Poznámka: 2008* - předběžné údaje

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Pěstování brambor v roce 2008

Průběh vegetace

Vegetační období 2008 následovalo po zimě, která se vyznačovala nadprůměrnými teplotami vzduchu. Z pohledu měsíčních úhrnů srážek bylo zimní období téměř normální, převažovaly však srážky ve formě deště. Následkem byla vyšší mineralizace dusíku v půdě, než je pro toto období normální. Poté následovaly srážkově nadnormální měsíce březen (o 45,8 %) a duben (o 20,6 % v lokalitě Valečov, okr. Havlíčkův Brod), kdy mohlo docházet ke zvýšenému vyplavování dusíku do podorničí.

Účinnost herbicidního ošetření byla závislá na termínu provedení. V první polovině měsíce května převládalo suché a poměrně teplé počasí. Preemergentní aplikace prováděné v tomto období vykazovaly v některých lokalitách sníženou účinnost. Příčinou většinou byla nízká vlhkost půdy v době při aplikaci a po ní. Snížení účinnosti se často projevovalo selektivně k některým druhům plevelů. U téměř všech standardních kombinací herbicidů byla nižší účinnost i ke svízeli přítule po aplikaci Commandu 36 CS. Často musela být provedena opravná, většinou postemergentní aplikace. Obecně vyšší teploty vzduchu v měsíci červnu (+ 2,2 °C nad dlouhodobým normálem) a intenzivní srážky předcházející postemergentním aplikacím herbicidů typu Sencor, často způsobily vyšší míru poškození rostlin bramboru účinnou látkou metribuzin. Týkalo se to i odrůd, které byly v ostatních letech téměř bez příznaků poškození.

Výskyt plevelů byl v roce 2008 střední až vyšší. Jednalo se o tradiční druhy, vyskytující se v bramborářské oblasti, avšak stále častěji se zde setkáváme s plevele teplejších oblastí jako je laskavec ohnutý, ježatka kuří noha či rukev lesní. Tyto druhy se stávají stále významnějšími plevele v bramborách, neboť patří mezi obtížněji hubitelné plevele. Jejich rozšíření napomáhají pravděpodobně i mírnější zimy v posledních letech.

Mírný průběh zimy 2007/2008 měl i zásadní vliv na výskyt plevelných brambor v roce 2008. V zimě nebylo prakticky zaznamenáno promrznutí do hloubky větší než 10 cm. Jednalo se již o druhou po sobě jdoucí zimu s podobným průběhem počasí. Také během zimy 2006/2007 bylo zaznamenáno velice malé promrznutí půdy do hloubky max. 4 cm, a to pouze několik málo dní. To znamená, že většina hlíz v půdě nebyla mrazem zasažena a vegetovala v následných plodinách.

Začátek vegetačního období byl pro vývoj porostů brambor příznivý. Po celé vegetační období byly zaznamenány nadprůměrné teploty vzduchu. Srážkově se počátek vegetace blížil normálu. Měsíce červen a zvláště pak červenec byly srážkově nadnormální. Měsíce srpen a září se naopak vyznačovaly poměrně suchým počasím. Ačkoliv měsíční úhrny srážek se zvláště v srpnu blížily normálu, je třeba konstatovat, že byly naplněny pouze několika přívalovými dešti, avšak po většinu tohoto období trpěly porosty brambor nedostatkem vláhy.

Výskyt chorob a škůdců

Výskyt škůdců brambor byl v roce 2008 obecně zvýšený, výrazně ovlivněný průběhem počasí, a to jak během zimy a jara, tak i ve vegetačních měsících.

Mšice měly velmi dobré podmínky pro přezimování ve formě vajíček na zimních hostitelích i na některých polních plodinách a plevelech ve formě partenogenetických samiček. Jejich první nálety na porosty brambor byly zaznamenány již počátkem května. V tomto měsíci, kdy většinou množitelské porosty brambor vzcházely, byl nálet mšic velmi silný. Maximálních hodnot dosáhl ve třetí dekádě května, kdy byl zaznamenán i poměrně silný nálet mšic přenášející nebezpečné viry brambor, především PVY, a to mšice broskvoňové a mšice řešetlákové. V červnu a prakticky i v první dekádě července tato tendence pokračovala, což se promítlo v silném šíření virových chorob, čemuž odpovídají i výsledky posklizňových zkoušek. Z hlediska šíření se rok 2008 řadil mezi silně infekční. Tomu odpovídal nejen nálet mšic, jejich druhové složení a doba náletu, ale i vysoký výskyt infekčních zdrojů, především na produkčních plochách, jako dopad silně infekčního roku 2007. Znamená to, že z hlediska šíření viróz brambor byl rok 2008 již třetím silně infekčním rokem následujícím po sobě.

Výskyt mandelinky bramborové byl v roce 2008 podle lokalit rozdílný, většinou však vyšší, v závislosti na podmínkách přezimování dospělců. Tento škůdce se stále častěji vyskytuje i v bramborářských oblastech, kde může redukcí listové plochy negativně ovlivnit výnosy hlíz. V nižších polohách často vytváří dvě generace, což bylo typické i pro rok 2008. Opět bylo hojně zjišťováno poškození hlíz drátovci a osenicemi, zvláště na menších pozemcích. Jejich šíření souvisí se změnou klimatických podmínek, vyšší teploty jejich výskyt podporují. Vliv mají i změny struktury zemědělské výroby a způsoby obdělávání půdy.

Na lokalitách, kde nebyly rovnoměrně rozděleny dešťové srážky, se vyskytovaly abionózy, což jsou poruchy a vady, které vznikají působením nevhodných faktorů prostředí. Zaznamenáno bylo zmlazování hlíz, tvorba dceřiných hlíz, deformace a rozprasky hlíz i vyšší výskyt zbujení lenticel. Tyto fyziologické vady a poruchy většinou souvisí s výraznými výkyvy teplot a půdní vláhly, a proto nejúčinnější ochranou jsou závlahy, jejichž potřeba se ukazuje i v bramborářské oblasti. Rozhodujícím způsobem mohou ovlivnit výnos i kvalitu hlíz.

Plíseň bramboru měla v roce 2008 příznivé podmínky pro epidemické šíření a ročník lze v průměru v rozhodujících pěstitelských oblastech označit jako "plísňový". První infekce, i přes relativní nedostatek jejich zdrojů v sadbě, byly pozorovány velmi časně, a to i v bramborářské oblasti již v první dekádě června. K epidemickému šíření choroby zde pak došlo v průběhu července a intenzivní srážky podpořily zároveň infekci hlíz. Napadeny byly i relativně odolné polorané a polopozdní odrůdy. V srpnu byl další vývoj plísně již pomalejší s obdobími stagnace na začátku a ke konci měsíce. Infekci hlíz lokálně zvyšovaly srážky v polovině srpna a u polopozdních a pozdních odrůd také v září. Většina infikovaných hlíz se však rozložila v půdě, takže ve skladech s touto chorobou nebyly vážnější potíže. Ochrana proti plísni bramboru je v ČR u většiny pěstitelů na dobré úrovni. Je zahajována včas a používá se přiměřený počet ošetření. Přesto se některé nedostatky objevují. Nejčastější je nevhodný výběr fungicidů a jejich zařazení do sledu, a také zanedbání ochrany v závěru vegetace. Ukončení vegetace (podle zdravotního stavu porostu, náchylnosti odrůdy k plísni na hlízách a aktuálního a očekávaného vývoje počasí) mechanicky nebo chemicky není dosud vnímáno jako nedílná součást ochrany hlíz proti chorobě.

Vločkovitost hlíz má stále větší význam, především z hlediska vlivu na kvalitu hlíz. V roce 2008 se objevilo několik lokalit se silnou infekcí způsobující výrazné deformace hlíz a infekci lenticel. Je evidentní, že zdrojem infekce nebyly pouze sadbové hlízy, ale také půda, což v našich podmínkách nebylo dosud příliš významné. Příčinou je velké množství nerozložené organické hmoty v půdě, v níž patogen přežívá. Do budoucna to znamená zvýšit rozsah chemické ochrany mořením sadby. U vločkovitosti také nejsou doceňována některá účinná agrotechnická opatření, jako je včasná sklizeň výrazně omezující tvorbu sklerocií na hlízách.

Další chorobou, která ovlivnila kvalitu hlíz, je stříbřitost slupky. Její stále častější výskyt poškozuje vzhled hlíz především u odrůd s jemnou a lesklou slupkou. Regulace je možná pouze udržováním suchého povrchu hlíz po sklizni a v průběhu skladování. Moření sadby je účinné, nicméně žádný přípravek není v ČR registrován.

Výskyt obecné aktinomycetové strupovitosti byl v průměru nižší vzhledem k relativně vlhké půdě v období nasazování hlíz. Avšak vyskytly se lokality i s nadprůměrným výskytem, zvláště u náchylných odrůd.

Průměrná denní teplota vzduchu a měsíční úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov

Měsíc	Průměrná teplota °C				Srážky v mm			
	Normál	2007	2008	Odchylka roku 2008 od normálu	Normál	2007	2008	Odchylka roku 2008 od normálu
I.	- 3,4	3,7	1,2	+ 4,6	33,7	66,1	29,4	- 4,3
II.	- 2,1	2,9	2,3	+ 4,4	31,7	65,2	33,4	+ 1,7
III.	1,3	4,9	3,4	+ 2,1	39,0	57,3	56,9	+ 17,9
IV.	7,3	10,0	8,0	+ 0,7	42,5	0,7	51,2	+ 8,7
V.	11,6	14,7	13,4	+ 1,8	76,3	59,5	74,5	- 1,8
VI.	15,2	18,3	17,4	+ 2,2	91,4	64,4	101,0	+ 9,6
VII.	16,5	17,8	17,6	+ 1,1	80,9	70,0	119,0	+ 38,1
VIII.	16,4	18,1	17,4	+ 1,0	86,6	57,8	80,6	- 6,0
IX.	12,3	11,3	11,9	- 0,4	48,2	141,0	39,0	- 9,2
X.	8,0	7,4	8,7	+ 0,7	46,4	17,6	23,6	- 22,8
XI.	3,1	1,1	4,8	+ 1,7	39,0	107,0	49,0	+ 10,0
XII.	-2,2	-0,9	0,7	+ 2,9	36,5	26,2	38,1	+ 1,6

Pramen: VÚB Havlíčkův Brod

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

Od roku 2002 sjednotil Český statistický úřad zjišťování ploch a produkce v rostlinné výrobě podle legislativních předpisů a doporučení platných pro členské země EU. Rozsah statistického šetření (vybraný soubor respondentů) vychází z aktualizovaného stavu Agroregistru. Základem pro zařazení zemědělského subjektu do šetření je výsledek celoplošného strukturálního zemědělského sčítání Agrocensus 2000, které zahrnuje veškeré hospodářící subjekty v zemědělství vymezené prahovými hodnotami. Tyto hodnoty rozdělily hospodářící subjekty na **zemědělský sektor a domácnosti**, a to v měrou zemědělské půdy s doplňkovými měřítky pro ovoce, zeleninu, vinice a další. Zjišťování dat u podnikatelských subjektů je výběrové, výsledky jsou dopočteny do úrovně NUTS – 3 (14 krajů ČR). Skutečně sklizené množství plodin se uvádí z výměry produkční plochy, která vychází z výměry zjištěné soupisem ploch osevů k 31. 5. roku sklizně.

V roce 2008 dosáhly produkční plochy brambor v ČR podle „Definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin v roce 2008“ zpracovaných ČSÚ celkem 37 816 ha, z toho v zemědělském sektoru 29 788 ha a dopočtu za sektor domácností 8 028 ha.

Porovnání produkčních ploch brambor ostatních¹⁾ podle krajů v ha (bez zápočtu domácností)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Česká republika	22 256	22 565	33 805	24 416	25 931	23 778
Hl. m. Praha	15	14	22	5	19	14
Středočeský	4 004	3 927	6 824	5 541	5 553	5 614
Jihočeský	2 550	2 756	5 025	3 569	3 590	3 024
Plzeňský	1 115	970	1 595	913	1 058	866
Karlovarský	188	223	324	200	187	144
Ústecký	609	625	872	620	662	524
Liberecký	425	397	449	299	376	320
Královéhradecký	1 017	1 074	1 320	1 222	1 451	1 195
Pardubický	1 458	1 521	1 643	1 257	1 286	1 153
Vysočina	8 000	8 003	11 152	7 709	7 946	7 188
Jihomoravský	1 014	1 297	2 070	1 384	1 694	1 621
Olomoucký	647	643	746	590	756	809
Zlínský	451	407	669	366	407	363
Moravskoslezský	763	708	1 094	741	946	943

Pramen: ČSÚ – Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin - podle krajů a bez zápočtu domácností

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch brambor konzumních ostatních a brambor pro výrobu škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor ostatních¹⁾ ČR v ha (bez zápočtu domácností)

Marketingový rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t/ha	Celková produkce v t
2002/03	29 715	29,94	889 596
2003/04	28 906	20,03	699 866
2004/05	29 595	24,38	842 493
2005/06	33 805	28,85	1 094 462
2006/07	24 416	22,41	699 071
2007/08	25 931	26,10	849 717
2008/09	23 778	26,49	798 822

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch brambor konzumních ostatních a brambor pro výrobu škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor celkem v ČR (včetně sadby)

Marketingový rok	Produkční plochy			Průměrný výnos t/ha	Celková produkce v t
	Zemědělský sektor v ha	Domácnosti v ha	Celkem v ha		
2000/01	69 198	0	69 198	21,33	1 475 992
2001/02	54 137	0	54 137	20,88	1 130 477
2002/03	38 314	8 603	46 917	23,57	1 105 967
2003/04	35 982	7 507	43 489	19,35	841 465
2004/05	35 971	6 167	42 141	23,57	993 203
2005/06	36 071	5 136	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	30 026	8 523	38 549	21,70	836 614
2007/08	31 908	8 336	40 244	24,79	997 671
2008/09	29 788	8 028	37 816	25,00	945 234

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin

Bilance nabídky a poptávky brambor celkem v České republice

Položka bilance	Jednot.	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾
Brambory rané (konzum)								
Sklizňová plocha	tis.ha	11,60	8,55	7,59	3,27	3,31	3,53	3,40
Průměrný hektarový výnos	t/ha	18,65	16,57	19,86	18,80	17,68	16,58	16,36
Brambory konzumní ostatní (konzum a sadba)								
Sklizňová plocha	tis.ha	28,39	28,29	27,52	32,68	29,18	30,51	29,52
Průměrný hektarový výnos	t/ha	24,68	20,43	24,00	28,39	21,72	25,50	25,06
Brambory pro výrobu škrobu (škrob a sadba)								
Sklizňová plocha	tis.ha	6,93	6,65	7,03	5,26	6,06	5,08	4,90
Průměrný hektarový výnos	t/ha	27,29	18,31	25,88	31,70	23,80	31,82	30,61
Sklizňová plocha celkem	tis. ha	46,92	43,49	42,14	41,21	38,55	40,24	37,82
Produkce brambor								
Brambory rané	tis.t	216,37	141,60	150,71	61,53	58,54	58,45	55,62
Brambory konzumní ostatní	tis.t	700,60	578,10	660,54	927,82	633,92	777,59	739,64
Brambory pro výrobu škrobu	tis.t	188,99	121,77	181,96	166,65	144,16	161,63	149,48
Produkce brambor celkem	tis.t	1 105,97	841,47	993,20	1 156,00	836,61	997,67	945,24
Průměrný hektarový výnos	t/ha	23,57	19,35	23,57	28,05	21,70	24,79	25,00
Dovoz brambor ve výrobcích	tis.t	119,62	130,68	129,20	133,43	160,36	174,20	175,00
Dovoz brambor čerstvých	tis.t	36,66	107,96	88,09	69,10	120,10	90,59	85,00
Nabídka brambor celkem	tis.t	1 262,25	1 080,11	1 210,49	1 358,53	1 117,07	1 262,46	1 205,24
Užití brambor								
Lidská výživa	tis.t	778,00	750,00	745,00	745,00	635,00	645,00	645,00
Výroba škrobu	tis.t	175,24	99,20	147,90	166,44	110,60	149,57	136,20
Sadba brambor	tis.t	145,00	125,00	125,00	120,00	120,00	125,00	125,00
Krmné užití a ztráty	tis.t	140,59	83,00	127,22	153,96	152,65	242,93	194,04
Vývoz brambor ve výrobcích	tis.t	19,04	25,03	33,04	47,31	52,02	49,61	50,00
Vývoz brambor čerstvých	tis.t	4,38	5,25	33,10	125,82	46,80	50,35	55,00
Užití brambor celkem	tis.t	1 262,25	1 080,11	1 210,49	1 358,53	1 117,07	1 262,46	1 205,24

Pramen: ČSÚ, ÚZEI (VÚZE)

Poznámka: ¹⁾ Predikce MZe ČR, ÚBS ČR, VÚB, ÚZEI (VÚZE)**Průměrná spotřeba brambor v ČR na obyvatele a rok v kg¹⁾**

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾	2007 ²⁾	2008 ²⁾
Brambory rané	15,00	15,00	15,00	13,60	13,00	14,00	5,70	5,70	5,30
Brambory ostatní	62,00	60,30	61,00	60,00	59,00	59,00	55,90	56,90	57,00
Brambory celkem	77,00	75,30	76,00	73,60	72,00	73,00	61,60	62,60	62,30

Pramen: ČSÚ, ÚZEI (VÚZE)

Poznámka: ¹⁾ Spotřeba se zápočtem brambor obsažených ve výrobcích a polotovarech²⁾ Kvalifikovaný odhad MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR, ÚZEI (VÚZE)

BRAMBORY RANÉ

Od roku 2005 začaly být v souladu s metodikou užívanou EU i v České republice vykazovány jako brambory rané pouze ty, které jsou sklizeny do 30. června roku sklizně. Z tohoto důvodu klesly statisticky vykazované plochy brambor raných v roce 2005 na 3 273 ha a v následujících letech jsou s mírnými výkyvy stabilní. V roce 2008 bylo podle údajů ČSÚ do 30. června sklizeno brambor raných 3 399 ha, z toho 1 753 ha v zemědělském sektoru a 1 646 ha činil dopočet za domácnosti.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor raných v ČR

Ukazatel	Produkční plochy			Průměrný výnos t/ha	Celková produkce v t
	Zemědělský sektor v ha	Domácnosti v ha	Celkem v ha		
2002	8 599	3 002	11 601	18,65	216 371
2003	7 076	1 469	8 545	16,57	141 598
2004	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
2005	2 266	1 007	3 273	18,80	61 534
2006	1 566	1 745	3 311	17,68	58 540
2007	1 819	1 707	3 526	16,58	58 454
2008	1 753	1 646	3 399	16,36	55 622

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin

Cenový vývoj produkce raných brambor

Podle nomenklatury EU se rané brambory sklízají a obchodují od 15. května do 30. června roku sklizně. Od 1. července se jedná již o brambory konzumní ostatní. Vzhledem k zahájení sklizně raných brambor v ČR převážně v posledních květnových dnech, jsou CZV uváděny pouze za červen. V roce 2008 byla sklizeň zahájena v poslední dekádě května. ČSÚ však průměrnou CZV z důvodu malého statistického počtu respondentů nevedl a jako náhradní zdroj byly využity informace TIS SZIF.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v Kč/t v letech 2005 – 2008

Ukazatel	Červen
2005 ¹⁾	6 450
2006	10 667
2007	9 500
2008 ¹⁾	8 220

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Cena převzata od TIS SZIF

Na základě doporučení EK je ve většině zemí EU tolerováno obchodování s bramborami označenými „rané“ do konce července.

Průměrné měsíční SC raných brambor v Kč/kg v letech 2005 – 2008

Ukazatel	Červen	Červenec
2005	12,52	7,84
2006	18,35	12,75
2007	18,45	14,56
2008	10,77	7,69

Pramen: ČSÚ

Vývoj průměrných SC raných brambor je převážně ovlivňován stavem zásob brambor konzumních ostatních z minulé sklizně, vývojem jejich cen, výší nabídky a dovozních hodnot nových a raných brambor. V roce 2008 dosáhla SC raných brambor vzhledem k vysoké nabídce z domácí produkce, nabídky a nízké ceně brambor ze sklizně 2007 a poměrně vysokému dovozu brambor raných v červnu 10,77 Kč/kg a v červenci pouze 7,69 Kč/kg.

Zahraniční obchod nových a raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc. Ve skupině brambor raných jsou zvláště evidovány brambory nové a brambory rané.

Brambory nové se v ČR nepěstují. Tyto brambory se do ČR dovážejí pro zpestření či doplnění nabídky trhu převážně z Egypta, Izraele, Maroka a v rámci EU z Německa jako první země proclení při dovozu do EU. V měsíci dubnu a květnu jsou již dováženy nové brambory z jižní Itálie a Španělska.

Vývoz nových brambor z ČR je jen sporadický a jedná se o reexport na Slovensko a do Maďarska.

Dovoz nových brambor do ČR od 1. 1. do 15. 5. a deklarovaná dovozní hodnota

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brambory nové ¹⁾	t	1 949,3	2 006,5	2 142,5	2 021,3	3 821,3	4 608,2	8 337,3	3 855,2
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	25 153	25 942	23 018	27 534	24 144	43 263	95 313	39 388
Deklarovaná dovozní hodnota	Kč/kg	12,90	12,93	10,74	13,62	6,32	9,39	11,43	10,22

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ z technických důvodů uvedeny údaje o dovozu od 1. 1. do 30. 4.

Brambory rané – jedná se o brambory sklizené před ukončením vegetačního cyklu mající nedozrálou loupající se slupku. Tyto brambory jsou podle nomenklatury EK, platné pro všechny země EU, sklizeny od 16. 5. do 30. 6. V ČR jsou tyto brambory sklizeny dle vývoje počasí od konce měsíce května a v červnu.

V roce 2008 bylo od 1. 5. do 30. 6. do ČR dovezeno celkem 10 553,3 t raných brambor (2007 – 16 925,3 t) o celkové deklarované dovozní hodnotě 84,41 mil. Kč. Nejvýznamnější dovozní země byly v roce 2008 Řecko, Itálie a Španělsko.

Dovoz raných brambor do ČR od 16. 5. do 30. 6. a deklarovaná dovozní hodnota

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brambory rané celkem ¹⁾	t	6 897,1	17 170,9	6 687,9	12 172,7	15 060,8	15 008,4	16 925,3	10 553,3
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	83 254	109 628	64 651	103 205	89 869	150 653	18 050	84 405
Deklarovaná dovozní hodnota	Kč/kg	12,07	6,38	9,67	8,48	5,97	10,04	10,66	8,00

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ z technických důvodů uvedeny údaje o dovozu od 1. 5. do 30. 6.

Vývoz raných brambor z ČR se po vstupu do EU s mírnými výkyvy zvyšuje, což potvrzuje zřetelný trend vývozu. V roce 2007 bylo od 1. 5. do 30. 6. z ČR vyvezeno celkem 4 764,3 t a celková deklarovaná vývozní hodnota činila 58,1 mil. Kč. V roce 2008 vývoz mírně poklesl na 3 070,7 t a deklarovaná hodnota klesla dokonce na 22,6 mil. Kč. Nejvýznamnější země českého vývozu byly v roce 2008 Nizozemsko, Slovensko a Německo.

Vývoz raných brambor z ČR od 16. 5. do 30. 6. a deklarovaná vývozní hodnota

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brambory rané celkem ¹⁾	t	60,4	721,1	0,0	939,6	2 878,0	2 094,9	4 764,3	3 070,7
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	552	5 087	0,0	7 592	18 304	24 526	58 097	22 622
Deklarovaná vývozní hodnota	Kč/kg	9,15	7,05	0,00	8,08	6,34	11,70	12,19	7,37

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ z technických důvodů uvedeny údaje o dovozu od 1. 5. do 30. 6.

Celkové dovozy nových a raných brambor doplňují domácí spotřebu brambor a jsou součástí bilance nabídky a poptávky pro následující marketingový rok. Od 1. 1. do 30. 6. 2007 bylo do ČR dovezeno celkem 25 263 t brambor raných (včetně nových) o celkové deklarované dovozní hodnotě 277,4 mil. Kč. V roce 2008 však dovoz těchto brambor klesl na 14 408,5 t a deklarovaná dovozní hodnota činila 123,8 mil. t. Tento pokles byl vyvolán vysokou domácí nabídkou brambor konzumních ostatních ze sklizně 2007 a nízkou CZV brambor raných z domácí produkce.

Dovoz nových a raných brambor (CN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brambory nové a rané celkem	t	8 846,0	19 177,0	8 830,4	14 194,0	18 882,1	19 616,6	25 262,6	14 408,5
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	108 407	135 570	87 669	130 739	114 013	193 915	277 363	123 793

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (CN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Rok	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Brambory nové a rané celkem	t	136,0	0	87,4	939,6	2 996,6	4 367,4	6 483,9	4 593,5
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	1 002	0	1 442	7 592	19 690	42 420	80 805	32 798

Pramen: ČSÚ

Přesto, že vývozní deklarovaná hodnota brambor raných klesla na 7,37 Kč/kg, celkový vývoz nových a raných brambor v roce 2008 činil pouze 4 593,5 t. Proto celková deklarovaná vývozní hodnota dosáhla pouze 32,8 mil. Kč.

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Rok	DOVOZ		VÝVOZ	
	Země	Množství (t)	Země	Množství (t)
2004	Řecko	6 107	Slovensko	765
	Itálie	4 712	Polsko	105
	Německo	860	Rakousko	46
	Nizozemsko	472	Německo	22
2005	Itálie	6 431	Slovensko	1 512
	Španělsko	4 919	Polsko	985
	Německo	3 073	Maďarsko	368
	Egypt	2 041	Německo	133
2006	Řecko	7 054	Slovensko	2 177
	Itálie	6 095	Polsko	1 288
	Egypt	2 767	Rumunsko	385
	Německo	1 119	Německo	317
2007	Egypt	7 268	Slovensko	3 422
	Itálie	6 268	Polsko	3 193
	Řecko	4 795	Maďarsko	75
	Španělsko	2 795	Německo	41
2008	Řecko	5 205	Slovensko	1 592
	Itálie	4 224	Německo	1 324
	Španělsko	2 000	Nizozemsko	1 282
	Egypt	891	Polsko	356

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY KONZUMNÍ OSTATNÍ

Po vstupu ČR do EU byly podle nomenklatury platné ve všech zemích EU brambory konzumní sklizené od 1. července zařazeny do kategorie brambor konzumních ostatních. V ČR jsou tyto brambory určeny pro letní, podzimní, a zimní konzum, zpracování brambor na výrobky a polotovary i pro následnou reprodukci. Ve většině zemí EU však tvoří „Brambory pro průmyslové zpracování“ (brambory na výrobky a polotovary) samostatnou kategorii. Podle nového uspořádání členění statistického sledování a výkazu o sklizni brambor, došlo v ČR ke sloučení údajů za brambory konzumní ostatní a brambory pro výrobu škrobu, přestože v EU podléhá kategorie „Brambory pro výrobu škrobu“ společné zemědělské politice a produkce těchto brambor i produkce škrobu je přísně sledována a 100% podléhá dotační politice EU. Nově byla vytvořena kategorie „Brambory sadbové“, která však doposud nebyla v metodických vysvětlivkách ČSÚ popsána.

Pro rozdělení do původních kategorií musí být užito kvalifikovaného odhadu MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR, ČŠS a ÚZEI.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor konzumních ostatních v ČR (včetně sadby) ¹⁾

Ukazatel	Produkční plochy			Průměrný výnos t/ha	Celková produkce v t
	Zemědělský sektor v ha	Domácnosti v ha	Celkem v ha		
2002/03	22 789	5 601	28 390	24,68	700 302
2003/04	22 256	6 038	28 294	20,43	578 101
2004/05	22 565	4 958	27 523	24,00	660 538
2005/06	28 548	4 129	32 677	28,39	927 815
2006/07	22 403	6 778	29 181	21,72	633 917
2007/08	25 010	6 629	31 639	24,58	777 595
2008/09	23 135	6 382	29 517	25,06	739 635

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin

Poznámka: ¹⁾ kvalifikovaný odhad MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR a ÚZEI se zápočtem domácností

Pro marketingový rok 2008/09 bylo na základě kvalifikovaného odhadu MZe ČR, VÚB, ÚBS ČR, ÚZEI sklizeno celkem 29 517 ha brambor konzumních ostatních včetně sadby, z toho dopočet na základě plochy domácností činil 6 382 ha. Hektarový výnos dosáhl u brambor konzumních ostatních v průměru 25,06 t a celková produkce včetně odhadu sadby činila 739 635 t.

Zahraniční obchod brambor konzumních ostatních

Po zpřesnění údajů ČSÚ – statistika zahraničního obchodu, bylo v marketingovém roce 2006/07 do ČR dovezeno celkem 86 492 t brambor konzumních ostatních v celkové deklarované dovozní hodnotě 628,5 mil. Kč. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota dovezených brambor dosáhla 7,27 Kč/kg. V marketingovém roce 2007/08 bylo dovezeno 62 628 t brambor konzumních ostatních a průměrná deklarovaná dovozní hodnota činila 4,01 Kč/kg. Za sedm měsíců marketingového roku 2008/09 bylo dovezeno 22 281 t brambor konzumních ostatních a průměrná deklarovaná hodnota dosahuje 4,02 Kč/kg. Největší množství dovezených brambor konzumních ostatních bylo v tomto období z Německa, Francie a Nizozemska.

Dovoz brambor konzumních ostatních v tunách do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Marketingový rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾
Brambory konzumní ostatní v t	23 524	80 049	64 238	45 373	86 492	62 628	22 281
Dovozní hodnota v tis. Kč	59 833	265 570	111 453	172 765	628 468	251 203	89 628
Dovozní hodnota v Kč/kg	2,54	3,32	1,74	3,81	7,27	4,01	4,02

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ dovoz od července 2008 do ledna 2009

Dovoz brambor konzumních ostatních v tunách po měsících a deklarovaná hodnota v Kč/kg

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
2001/02	53,9	0,5	0,60	24,1	60,0	1 045,2	9 869,9	9 446,1	714,4	3 645,0	3 167,0	120,0
Kč/kg	2,20	2,10	3,33	4,67	3,90	3,88	4,82	4,69	3,83	3,72	3,39	3,30
2002/03	53,0	0,0	24,0	0,0	170,7	0,0	5 468,4	5 460,4	5 191,1	2 181	3 051,0	1 924,5
Kč/kg	3,61	0,0	0,96	0,0	2,44	0,0	2,67	2,58	2,67	2,45	2,34	2,16
2003/04	49,4	195,0	1 765,0	7 107,0	2 628,0	1 374,0	12 459,0	5 717,0	6 510,0	8 749,0	30 523,0	2 972,0
Kč/kg	3,66	4,05	4,44	5,08	5,70	5,05	4,29	3,11	2,96	2,56	2,25	5,64
2004/05	575,2	162,2	1 879,0	3 281,0	5 463,0	12 071,0	5 879,0	9 095,0	7 899,0	8 985,0	5 703,0	3 247,0
Kč/kg	6,48	1,71	1,81	1,80	1,68	1,58	1,70	1,40	1,86	1,66	2,08	1,74
2005/06	809,0	479,4	672,7	596,8	494,7	1 037,4	1 644,1	6 455,9	10 635,0	10 102,0	8 357,0	4 085,1
Kč/kg	4,25	3,42	1,97	1,82	3,21	1,82	2,40	2,94	3,78	4,35	4,10	4,93
2006/07	990,1	2 597,4	3 300,2	7 927,4	11 257,0	7 843,0	8 160,0	8 479,7	11 633,5	10 691,0	9 047,0	4 560,0
Kč/kg	4,18	4,86	5,583	5,06	6,32	6,80	7,52	7,480	8,18	8,30	8,5	9,27
2007/08	2 115,3	1526,9	3 118,2	5 482,8	5 404,6	8 062,6	4 951,6	3 905,3	6 550,1	7 800,5	8 050,8	5 259,2
Kč/kg	6,48	3,60	3,30	3,11	3,89	3,11	3,56	6,38	4,03	3,92	4,26	4,69
2008/09	1 304,6	789,7	1 698,5	3 179,3	3 738,3	7 476,3	4 093,9					
Kč/kg	5,37	4,77	3,68	3,31	3,64	4,25	4,09					

Pramen: ČSÚ

Vývoz brambor konzumních ostatních dosáhl po zpřesnění údajů ČSÚ – statistika zahraničního obchodu v marketingovém roce 2006/07 celkem 35 442,87 t. Deklarovaná vývozní hodnota činila 125,8 mil. Kč a průměrná deklarovaná vývozní hodnota 3,55 Kč/kg. V marketingovém roce 2007/08 bylo celkem vyvezeno 21 058,3 t a deklarovaná vývozní hodnota činila 114,2 mil. Kč. Za sedm měsíců marketingového roku 2008/09 bylo doposud vyvezeno 19 445,4 t, celková deklarovaná vývozní hodnota dosahuje 69,2 mil. Kč a průměrná kilogramová hodnota činí 3,56 Kč. Největší množství brambor konzumních ostatních bylo doposud vyvezeno do Nizozemska, na Slovensko, do Německa a Polska.

Vývoz brambor konzumních ostatních v tunách z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Marketingový rok	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ¹⁾
Brambory konz. ostatní v t	3 106,9	3 706,1	22 987,8	101 274,2	35 442,8	21 058,3	19 445,4
Vývozní hodnota v tis. Kč	13 981	18 908	89 882	240 162	125 784	114 156	69 239
Vývozní hodnota v Kč/kg	4,50	5,10	3,91	2,37	3,55	5,42	3,56

Pramen: ČSÚ

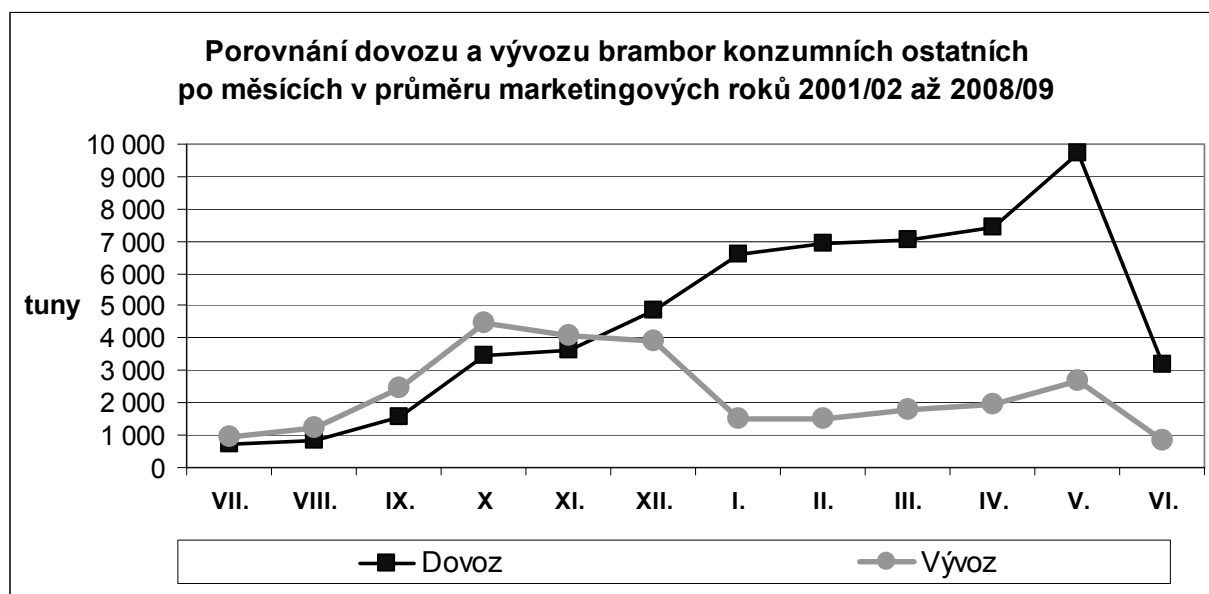
Poznámka: ¹⁾ dovoz od července 2008 do ledna 2009

Vývoz brambor konzumních ostatních v tunách po měsících a deklarovaná hodnota v Kč/kg

Rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
2001/02	407,0	0,0	0,0	35,0	29,0	0,0	10,0	192,0	165,0	354,0	257,0	469,0
Kč/kg	5,77	0,0	0,0	3,71	4,10	0,0	3,24	7,09	10,68	4,63	4,50	5,05
2002/03	533,0	0,0	0,0	407,0	179,0	308,0	0,0	142,0	535,0	425,0	578,0	0,0
Kč/kg	4,87	0,0	0,0	3,43	5,65	5,89	0,0	3,50	4,37	4,50	4,18	0,0
2003/04	164,0	550,0	12,0	748,0	1 130,0	471,0	0,0	23,0	32,0	195,0	0,0	382,0
Kč/kg	5,87	3,78	4,50	4,05	5,53	6,05	0,0	9,26	7,56	2,97	0,0	6,91
2004/05	1 402,0	395,0	1 564,0	3 523,0	3 062,0	2 714,0	2 364,0	2 015,0	1 848,0	1 851,0	1 941,0	309,0
Kč/kg	5,09	4,06	3,11	2,54	5,01	4,67	4,43	4,12	3,67	3,23	3,48	3,33
2005/06	1 934,0	2 477,0	9 377,0	12 038,0	20 754,0	17 150,0	4 672,0	5 161,0	6 419,0	6 681,0	10 226,0	3 345,0
Kč/kg	3,06	2,12	1,44	2,70	2,16	1,32	3,36	3,99	3,72	3,43	2,20	1,91
2006/07	1 803,7	1 925,3	2 448,0	11 612,0	5 671,0	4 833,0	885,6	1 742,3	1 108,6	1 490,0	1 399,7	524,4
Kč/kg	3,91	4,97	2,17	0,90	2,19	1,95	9,95	9,61	10,02	10,46	10,47	8,96
2007/08	464,2	2 250,7	2 295,2	2 771,0	1 772,3	1 262,8	1 643,0	1 403,4	2 236,5	2 562,6	1 733,2	663,4
Kč/kg	6,44	4,38	6,21	5,09	6,06	6,19	6,09	4,93	4,42	5,26	5,97	5,65
2008/09	927,0	2 106,9	4 084,4	4 698,6	999,0	4 416,0	2 214,4					
Kč/kg	5,84	5,16	1,91	2,95	5,20	3,61	4,59					

Pramen: ČSÚ

Podle měsíčních přehledů o dovozech a vývozech se nejvíce brambor do ČR dováží v jarních měsících a to z důvodu nedostatečné domácí nabídky, která však není způsobena nemožností jejich vypěstování, ale postupně upravované skladové kapacity se stále převládajícím zastaralým technologickým vybavením neumožňují v ČR dlouhodobé skladování potřebného množství brambor v kvalitě a standardech požadovaných odběrateli. Tím je tak vyvolávána nutnost vývozu části produkce brambor brzy po sklizni.

Zpracoval: ÚZEI

Nejúznamnější země zahraničního obchodu s bramborami konzumními ostatními

Marketingový rok	Dovoz			Vývoz		
	Země	Množství v t	Dovozní hodnota Kč/kg	Země	Množství v t	Vývozní hodnota Kč/kg
2003/04	Nizozemsko	37 434	1,91	Slovensko	1 404	5,24
	Německo	33 649	4,45	Nizozemsko	1 146	5,25
	Belgie	4 077	3,88	Chorvatsko	550	3,78
	Slovensko	2 414	6,30	Německo	270	6,26
2004/05	Německo	46 811	1,62	Slovensko	18 058	3,83
	Nizozemsko	9 300	0,95	Německo	3 375	4,19
	Slovensko	3 338	4,33	Rakousko	694	4,83
	Rakousko	2 608	2,25	Maďarsko	345	2,65
2005/06	Německo	34 216	3,61	Slovensko	34 796	3,66
	Švédsko	2 689	5,17	Maďarsko	24 198	0,78
	Slovensko	1 982	3,82	Polsko	24 790	1,88
	Nizozemsko	1 798	4,51	Rumunsko	7 043	2,15
2006/07	Německo	58 420	4,73	Slovensko	20 991	4,13
	Rakousko	7 278	7,58	Maďarsko	8 269	1,16
	Francie	7 626	10,83	Polsko	2 870	4,30
	Slovensko	3 096	5,77	Německo	2 156	4,76
2007/08	Německo	40 114	3,05	Slovensko	11 202	5,96
	Francie	6 486	9,10	Rumunsko	2 323	7,03
	Rakousko	2 023	5,41	Maďarsko	2 235	5,44
	Nizozemsko	1 454	4,93	Německo	1 670	2,25
2008/09 ¹⁾	Německo	12 998	2,57	Nizozemsko	6 325	2,50
	Francie	2 490	10,53	Slovensko	6 159	6,46
	Slovensko	1 731	3,93	Německo	3 831	0,78
	Nizozemsko	1 384	4,62	Polsko	1 749	3,81

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ dovoz od července 2008 do ledna 2009**Cenový vývoj produkce brambor konzumních ostatních**

Průměrná roční CZV brambor konzumních ostatních za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou většinou velmi rozdílných sklizní. Např. v roce 2004 dosáhla podle údajů ČSÚ CZV 6 746 Kč/t, ale v roce 2005 klesla na 2 460 Kč/t. V roce 2006 opět vzrostla na průměrnou CZV 4 059 Kč/t a v roce 2007 narostla v průměru až na 6 252 Kč/t. V roce 2008 poklesla průměrná CZV na 3 533 Kč/t.

Průměrné roční CZV brambor konzumních ostatních v Kč/t

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kč/t	3 972	2 838	5 937	4 129	6 746	2 460	4 059	6 252	3 533

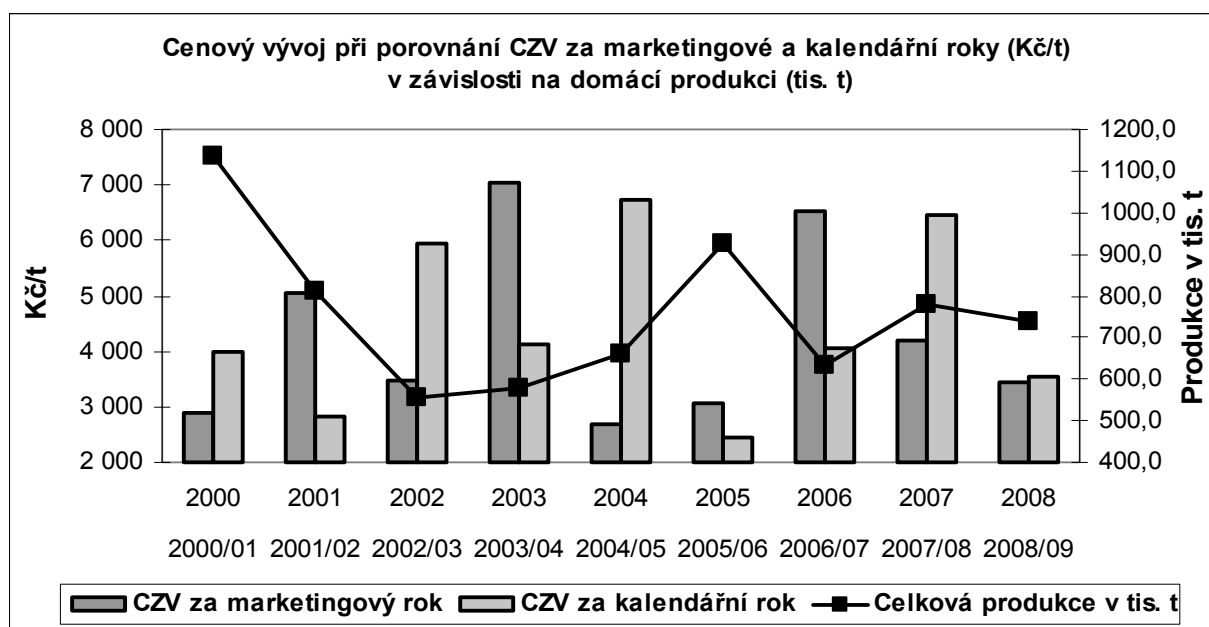
Pramen: ČSÚ

Pro hodnocení sklizně je třeba používat průměrnou cenu za marketingový rok, kterou však ČSÚ neuvádí. Proto jsou údaje o ročních průměrných cenách za marketingový rok vypočteny pouze aritmetickým průměrem. Průměrná CZV v marketingovém roce 2004/05 dosáhla 2 697,10 Kč/t, v marketingovém roce 2005/06 průměrných 3 050,50 Kč/t a v marketingovém roce 2006/07 vzrostla na 6 529,90 Kč/t. V marketingovém roce 2007/08 CZV klesla na 4 181,20 Kč/t a v roce 2008/09 klesá jak je uvedeno v následující tabulce, ale dá se předpokládat, že v následujících měsících bude opět mírně růst a v průměru marketingového roku dosáhne 3 600 Kč/t. Údaje za marketingový rok jsou kompatibilní s údaji EU a obdobné cenové výkyvy jsou běžné i ve špičkových pěstitelských zemích EU 15.

Průměrné měsíční CZV brambor konzumních ostatních v Kč/t

Ukazatel	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Červenec	0	2 433	3 833	0	0	0	4 489	6 680	3 484
Srpen	0	3 300	3 625	0	0	0	4 767	0	0
Září	4 006	3 379	3 292	4 635	3 240	2 624	5 594	4 714	3 892
Říjen	3 207	3 783	3 156	5 387	3 096	2 586	6 013	4 599	3 685
Listopad	2 943	3 789	3 075	6 200	2 785	2 288	6 202	4 260	3 296
Prosinec	2 749	4 051	3 090	6 948	2 796	2 263	7 108	4 329	3 098
Leden	2 677	4 937	3 375	7 483	2 584	2 409	7 401	4 006	3 201
Únor	2 702	6 686	3 559	7 697	2 597	2 785	7 411	3 898	3 217
Březen	2 550	7 186	3 705	8 017	2 425	3 404	7 657	3 652	
Duben	2 496	7 057	3 671	7 972	2 371	3 991	7 642	3 618	
Květen	2 404	7 088	3 729	7 965	2 374	4 169	7 438	3 155	
Červen	3 300	6 745	3 711	8 167	2 703	3 986	6 637	3 082	
Průměr¹⁾	2 903,40	5 036,20	3 485,10	7 047,10	2 697,10	3 050,50	6 529,90	4 181,20	3 410,40

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ výpočet ÚZEI (VÚZE) – aritmetický průměr za marketingový rok

Zpracoval: ÚZEI

Produktive brambor konzumních ostatních dosáhla v roce 2007/08 celkem 777,6 tis. t, tj. nárůst proti roku 2006/07 o 143,7 tis. t. Přesto SC, které dosáhly v průměru marketingového roku 2006/07 rekordní výšky 14,92 Kč/kg a měly vliv i na pokles spotřeby, klesaly v roce 2007/08 velmi pomalu. Od prosince 2007 až do konce marketingového roku však opět rostly a průměrná SC za marketingový rok dosáhla 10,66 Kč/t. V marketingovém roce 2008/09 se SC vyvíjejí pro spotřebitele příznivě a v průměru sedmi měsíců marketingového roku dosahují 9,82 Kč/kg.

Průměrné měsíční SC brambor konzumních ostatních v Kč/t

Ukazatel	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Červenec	-	-	-	-	9,66	6,40	12,75	14,56	12,53
Srpen	-	-	-	-	7,10	6,38	11,36	11,38	10,33
Září	9,21	7,84	7,35	10,21	6,85	6,33	12,50	10,00	9,42
Říjen	7,82	8,10	7,25	11,14	6,47	6,46	12,89	9,64	9,02
Listopad	7,40	8,26	7,45	13,39	6,42	6,43	13,92	9,47	9,01
Prosinec	7,02	9,12	8,01	14,19	6,61	6,80	15,60	9,73	9,29
Leden	7,09	11,01	8,74	14,53	6,64	7,21	16,08	10,19	9,17
Únor	7,19	14,25	9,17	14,95	6,73	8,28	16,81	10,36	
Březen	7,14	14,87	9,46	15,46	6,79	9,95	17,19	10,21	
Duben	7,16	14,97	9,66	15,86	6,96	11,67	17,31	10,71	
Květen	7,29	15,54	10,44	15,63	7,04	12,37	17,68	10,98	
Průměr ¹⁾	7,48	11,55	8,61	13,93	7,02	8,03	14,92	10,66	9,82

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ výpočet ÚZEI – aritmetický průměr za marketingový rok

Prodej brambor se v maloobchodní síti ČR postupně zlepšuje a většina brambor je upravena pro kuchyňské zpracování praním, kartáčováním a balením. V českých domácnostech však klesá spotřeba syrových brambor a spotřebitelé ustupují od tradiční domácí úpravy brambor. Zvyšuje se spotřeba brambor zpracovaných na výrobky a polotovary. Průmyslovým zpracováním brambor se zvyšuje výtěžnost, snižují se skladovací ztráty u prvovýrobce, zpracovatelů, v celém obchodním řetězci i u spotřebitelů. Při zachování nutričních potřeb se snižuje celková potřeba brambor k lidské výživě a snižují se požadavky na základní produkci.

BRAMBORY SADBOVÉ

Porosty sadby brambor v roce 2008

V roce 2008 došlo k mírnému nárůstu přihlášených množitelských ploch brambor oproti roku 2007, přestože objem dovezené sadby oproti loňskému roku mírně poklesl. Snížil se i počet odrůd při dovozu. Objem dovozu činil 6 398 t v 909 partiích.

Do uznávacího řízení bylo přihlášeno stejně jako v roce 2007 199 odrůd. Na ploše větší, než 100 ha se pěstovalo pouze 8 odrůd.

Výsadba množitelských ploch sadby brambor proběhla ve všech regionech včas a za dobrých povětrnostních podmínek. Vzcházení a zapojení porostů bylo optimální, porosty měly rychlý a intenzivní růst. Zdravotní stav porostů byl obdobný jako v roce 2007, zvýšil se však výskyt svinutek, hlavně u tuzemských odrůd. Plevelných brambor bylo méně. Plíseň bramboru se vyskytovala hlavně v oblastech s výraznějšími srážkami, bakteriální černání stonků se vyskytovalo pouze u náchylných odrůd. Sklizeň byla oproti roku 2007 zpožděna o týden, začala v polovině srpna a ukončena byla v polovině října.

Stav skladované sadby byl vlivem výskytu plísně bramboru v porostech horší. Výskyt měkké hniloby byl u náchylnějších odrůd vyšší. Suchá hniloba se objevovala hlavně u partií brambor s větším mechanickým poškozením. I obecná strupovitost byla v některých lokalitách vyšší. Celkový zdravotní stav uskladněné sadby byl ale uspokojivý. Výtěžnost sadby byla dobrá.

Průběh uznávacího řízení v letech 2005 až 2008 v ha

Ukazatel	2005	2006	2007	2008
Přihlášená plocha	4 504	3 744	3 909	4 031
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	4 429	3 633	3 835	3 935
Uznaná plocha	4 043	2 671	2 652	2 840*

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * Do celkově uznané plochy nejsou zahrnuty revize (ELISA test není u těchto vzorků zatím ukončen)

Celková plocha sadby brambor k uznávacímu řízení v roce 2008

Kategorie	Zkoušeno		Uznáno	Sestupněno	Neuznáno
	porostů	ha	% ha	% ha	% ha
SE1	14	13,3	83,7	4,1	12,2
SE2	49	72,5	70,8	23,7	5,4
E	251	270,9	68,1	20,8	11,1
C1	1 000	1 410,5	72,8	11,2	16,0
C2	942	2 167,9	76,3	0	23,7
celkem	2 256	3 935	75,3	5,0	19,7

Pramen: ÚKZÚZ

Hlavní důvody neuznání množitelských porostů při přehlídkách v roce 2008 byly mezerovitost, plevelné brambory, vyšší výskyt svinutky a těžkých virových chorob (více u porostů vysázených z dovezené sadby). Celkový zdravotní stav porostů a sadby oproti roku 2007 byl v roce 2008 lepší.

Počet odrůd na množitelských plochách v letech 2005 až 2008

Rok	Množitelská plocha			
	nad 100 ha	50 - 100 ha	10 - 50 ha	do 10 ha
Počet odrůd				
2005	10	6	44	118
2006	9	8	43	119
2007	10	8	48	133
2008	8	12	50	129

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s větší množitelenskou plochou než 100 ha v roce 2005: Adéla, Agria, Dali, Ditta, Impala, Laura, Marabel, Ornella, Rosara, Saturna.

Odrůdy s větší množitelenskou plochou než 100 ha v roce 2006: Adéla, Dali, Impala, Laura, Marabel, Ornella, Rosara, Saturna, Westamyl.

Odrůdy s větší množitelenskou plochou než 100 ha v roce 2007: Adéla, Dali, Impala, Laura, Marabel, Ornella, Princess, Rosara, Saturna, Westamyl.

Odrůdy s větší množitelenskou plochou než 100 ha v roce 2008: Adéla, Dali, Impala, Magda, Marabel, Ornella, Princess, Rosara.

Přehled dovezené sadby brambor v tunách

Rok	Generace						Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem	
2005	38,50	155,75	2 126,57	562,90	667,50	3 551,22	123
2006	39,00	134,13	1 855,25	1 121,20	471,88	3 621,46	137
2007	1,10	288,86	2 681,38	2 788,75	1 635,63	7 395,72	152
2008	0,00	311,85	2 355,77	2 004,65	1 726,01	6 398,28	143

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: Dovoz sadbových brambor dovezených na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb. o uvádění do oběhu sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů v platném znění

Dovoz a vývoz sadbových brambor v tunách v letech 2000 – 2008

Kalendářní rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	4 596	3 617	6 141	5 343	11 853	4 053	5 157	7 820	8 539
Vývoz	644	1 837	1 744	1 254	644	2 788	7 216	3 836	4 404

Pramen: ČSÚ

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Nizozemska a Německa, náš vývoz směřuje zejména do Polska a na Slovensko.

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Sklizeň brambor pro výrobu bramborového škrobu byla v roce 2008 z hlediska výnosů brambor a dosažené škrobnatosti spíše průměrná. Výrobci škrobu naplnili národní výrobní kvótu jen na necelých 90 %. Příčinou nenaplnění výrobní kvóty bylo v některých regionech sucho v průběhu vegetace brambor, ale také nižší osázená plocha bramborami oproti předchozím rokům. Průměrný výnos škrobu z 1 ha se nepatrně zvýšil a dosáhl 7,5 t/ha. Uvedený výnos je jedním z nejvyšších za několik posledních let. Na výrobu 30 105 t bramborového škrobu bylo zpracováno 136 177 t brambor o průměrné škrobnatosti 19,18 %.

Vývoj produkčních ploch a produkce brambor na výrobu škrobu

Ukazatel	Produkční plochy (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Zpracováno brambor (t)
2002/03	5 007	35,00	175 240
2003/04	4 500	22,30	99 189
2004/05	5 173	28,65	147 898
2005/06	5 257	31,70	166 353
2006/07	4 857	23,00	110 576
2007/08	4 521	33,00	149 622
2008/09	4 216	33,00	136 177

Pramen: ČŠS

Národní doplňková platba pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu

Na základě Přístupové smlouvy mezi ČR a EU mohla ČR z národních zdrojů poskytovat pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu národní doplňkovou platbu až do výše 100 % úrovně přímých plateb poskytovaných ve starých členských zemích EU. SZIF vyplatil v marketingovém roce 2008/09 podle NV č. 115/2004 Sb., v platném znění, celkem 49 236 tis. Kč na množství 136 177 t brambor.

Národní doplňková platba pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu v marketingovém roce 2008/09

Výrobce škrobu	Celkem dodavatelů	Vyplaceno celkem v Kč couplovaná část národní doplňkové platby	Brambory (t)	Škrob v tunách na který byla vyplacena národní doplňková platba	Přidělená kvóta (t)
Lyceby Amylex, a.s.	82	24 518 225,38	68 113,907	14 991,719	17 887
Škrobárny Pelhřimov, a.s.	134	18 834 266,94	52 226,401	11 516,251	12 173
Naturamyl, a.s. Hamry	40	3 615 437,86	9 646,900	2 210,667	2 213
Amylex Radešínská Svratka s.r.o.	16	2 267 902,99	6 190,293	1 386,714	1 387
Celkem	272	49 235 833,17	136 177,501	30 105,351	33 660

Pramen: SZIF

Průměrná CZV v roce 2008 byla 1 802 Kč/t. Tato cena byla zhruba o 104 Kč nižší než v roce 2007 a je na úrovni ceny v roce 2006. Přestože výrobci škrobu zvýšili minimální cenu brambor o cca 300 Kč/ t, byla cena nižší z důvodu přepočítávacího kursu české koruny vůči EUR.

Do průměrné ceny jsou zahrnuty obě části národní doplňkové platby pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu. Platba vázaná na produkci, tzv. couplovaná část národní doplňkové platby je vyplácena na základě žádosti, kterou podá za pěstitele brambor výrobce škrobu v souvislosti s NV č. 115/2004 Sb. v platném znění. Druhá část národní doplňkové platby – platba oddělená od produkce, tzv. decouplovaná část byla rovněž zahrnuta do výše uvedené ceny a byla vyplácena na základě NV č. 155/2007 Sb., v platném znění, podle uzavřené pěstitelské smlouvy v roce 2007, a to přímo pěstiteli brambor na základě jeho žádosti podané na SZIF.

Decouplovaná část národní doplňkové platby není součástí shora uvedené tabulky.

Do ceny nejsou zahrnuty platby SAPS a národní doplňková platba na zemědělskou a ornou půdu. V této ceně není rovněž kalkulována doprava brambor do škrobárny, která je většinou částečně hrazena výrobcí škrobu. Dopravné za brambory pro rok 2008 bylo u většiny výrobců škrobu zvýšeno, stejně tak jako některé tradiční příplatky zpracovatelů, které také nejsou v průměrné ceně brambor zahrnuty.

Závěrem lze konstatovat, že cena brambor určených k výrobě bramborového škrobu nepodléhá významným výkyvům cen ostatních zemědělských komodit, které byly zaznamenány v posledních letech.

Vývoj v pěstování a nákupu surovin pro výrobu bramborového škrobu v ČR

Rok sklizně	Plocha brambor (ha)	Průměrný výnos * (t/ha)	Průměrná škrobnatost (%)	Průměrný výnos škrobu (t/ha)	Průměr. cena brambor (Kč/t)	Zpracováno brambor (t)
2002	5 007	35,00	17,62	7,2	1 970	175 240
2003	4 500	22,30	19,44	5,1	2 184	99 189
2004	5 173	28,65	20,11	6,6	2 040	147 898
2005	5 257	31,70	18,80	7,0	1 815	166 353
2006	4 857	23,00	19,81	5,3	1 809	110 576
2007	4 521	33,00	18,86	7,3	1 906	149 622
2008	4 216	33,00	19,18	7,5	1.802	136 177
2009 * *	4 700	32,00	19,00	7,2	1 850	150 000

Pramen: ČŠS

Poznámka: * Průměrný výnos brambor (bez sadby), ** předběžné údaje

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2002	175 240	35 970	17,62
2003	99 189	22 899	19,44
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	149 622	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009 *	150 000	33 660	19,00

Pramen: ČŠS

Poznámka: * předběžné údaje

Bilance zahraničního obchodu s nativním bramborovým škrobem (11081300) v tunách

Kalendářní rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	5,3	2048	79	2 894	5 222	5 563	5 807	7 801
Vývoz	6798,3	4 441,4	3 599,4	4 929	5 937	8 084	5 502	3 374
Saldo	6793,0	2 393,4	3 520,4	2 035	715	2 521	- 305	- 4 427

Pramen: ČSÚ

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu**Dovoz a vývoz glukózových sirupů (1702 30) v tunách**

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	36 564	42 374	24 828	37 162	36 232	43 997	38 322	28 402
Vývoz	-	-	-	-	3 947	4 683	4 228	3 037

Pramen: ČSÚ

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	12 355	13 106	14 564	23 535	17 090	16 006	16 267	10 169
Vývoz	4 985	8 663	12 154	15 937	15 945	15 933	14 230	12 683
Saldo	- 7 370	- 4 443	- 2 410	- 7 598	- 1 145	- 73	- 2 037	2 514

Pramen: ČSÚ

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (3809 10 10, 30, 50, 90) v tunách

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	2 650	3 808	2 815	3 780	1 664	420	478	300
Vývoz	325	261	92	101	84	64	190	121
Saldo	- 2 325	- 3 547	- 2 723	- 3 679	- 1 580	- 356	- 288	- 179

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější dovozní položkou výrobků ze škrobu jsou v ČR dlouhodobě glukóзовые sirupy. V roce 2008 se jich dovezlo přes 28 tis. t. Vývoz sirupů tvoří zhruba devíťtinu dováženého množství.

Další významnou položkou jak dovozu tak i vývozu jsou dextriny a modifikované škroby. Objem dovozu a vývozu je zvláště v posledních letech dosti vyrovnaný a pohybuje se v rozmezí 12 tis. t.

Zpracovatelský průmysl na výrobu bramborového škrobu

ČR obdržela v rámci SOT se škrobem národní výrobní kvótu v celkové výši 33 660 t bramborového škrobu, která byla rozdělena mezi 4 společnosti (celkem 5 závodů) následujícím způsobem:

Zpracovatelské závody na výrobu bramborového škrobu v ČR

Název a sídlo firmy	Výrobní závody	Kapacita zpracování brambor v t	Kapacita výroby škrobu v t	Přidělená kvóta v t
LYCKEBY AMYLEX, a.s. Horažďovice	Horažďovice	150 000	30 000	17 887
Škrobárny Pelhřimov, a.s.	Pelhřimov, Chýnov	75 000	15 000	12 173
NATURAMYL, a.s. Hamry	Hamry	20 000	4 000	2 213
Amylex Radešínská Svratka s.r.o.	Hodíškov	10 000	2 000	1 387
Celkem		255 000	51 000	33 660

Pramen: SZIF, ČSÚ

Celková výrobní kapacita škrobárenských závodů v ČR je přibližně o 52 % vyšší než je stanovená národní kvóta.

Bilance výroby a spotřeby nativního bramborového škrobu* v tis. tun

Ukazatel	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 *
Počáteční zásoba	2,6	0,6	0,0	0,7	2,4	1,1	2,0
Výroba	36,0	23,0	33,6	36,3	25,0	32,7	30,1
Dovoz	1,2	2,5	3,9	4,4	6,6	6,0	6,8
Celková nabídka	39,8	26,1	37,5	41,4	34,0	39,8	38,9
Tuzemská spotřeba	34,8	21,8	31,7	32,7	24,9	33,3	32,5
Vývoz	4,4	4,3	5,1	6,3	8,0	4,5	4,0
Celková poptávka	39,2	26,1	36,8	39,0	32,9	31,3	36,5
Konečná zásoba	0,6	0,0	0,7	2,4	1,1	2,0	2,4

Pramen: ČSÚ, MZe a VÚZE

Poznámka: * odhad MZe ČR a ČŠS

Statistika výroby bramborového škrobu v ČR v roce 2008

Výrobce škrobu	Osázené plochy	Kontrahováno brambor	Prům. výnos brambor	Zpracováno brambor	Nakoupený škrob v bramborách	Průměrná škrobnatost
	ha	t	t/ha	t	t	%
LYCKEBY AMYLEX, a. s.	2 154	81 032	32	68 114	14 991	19,10
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	1593	54 112	33	52 226	11 516	19,10
NATURAMYL Hamry, a. s.	310	9 767	31	9 647	2 211	20,08
Amylex Radešinská Svratka s. r. o.	159	6 157	39	6 190	1 387	19,44
Celkem	4 216	151 068	33	136 177	30 105	19,18

Pramen: ČŠS, vypracováno na základě údajů jednotlivých výrobců.

Seznam doporučených odrůd bramboru pro výrobu škrobu 2008

Také v roce 2008 organizoval Ústřední bramborářský svaz ČR na základě pověření ÚKZÚZ a za finanční podpory MZe ČR zkoušení odrůd brambor pro výrobu bramborového škrobu pro jejich zapsání do Seznamu doporučených odrůd brambor pro výrobu škrobu (SDO). Zkoušky probíhaly na 5 zkušebních stanicích (Domanínek, Horažďovice, Lukavec, Lípa a Vysoká).

Celkem bylo zkoušeno 24 odrůd. Ve vyhodnocení, provedeném odbornou komisí ÚKZÚZ pro doporučení, je uvedeno celkem 18 odrůd, které absolvovaly tříletou řadu zkoušek. Základními kritérii pro zapsání do SDO jsou výnos škrobu nad 10 tun z jednoho hektaru, obsah škrobu nad 17 % a výskyt chorob do 2 %. Následující tabulka ukazuje konečné výsledky výnosu škrobu na jednotlivých zkušebních stanicích. Do seznamu jsou zapsány pouze odrůdy, které splnily komisí stanovená kritéria. Výsledky dosažené u jednotlivých odrůd uvádí následující tabulka:

Výnos škrobu v letech 2006 – 2008

Odrůda	Domanínek (t/ha)	Horažďovice (t/ha)	Lukavec (t/ha)	Lípa (t/ha)	Vysoká (t/ha)	Průměr	
						(t/ha)	(%)
Arabela	10,7	8,7	10,1	8,6	10,2	9,6	89
Nomade	10,9	9,6	10,8	8,4	9,2	10,2	94
Orbit	11,2	9,6	11,5	9,5	9,9	10,3	96
Rebel	11,2	10,2	13,2	10,4	10,4	11,1	103
Tomensa	10,0	8,8	9,5	9,2	9,4	9,4	87
Albatros	11,5	9,1	10,4	9,7	9,2	10,0	92
David	10,8	10,6	13,0	10,9	10,6	11,2	103
Roberta	12,6	10,8	12,6	11,1	10,1	11,4	106
Vladan	11,0	10,6	11,0	10,8	10,8	10,9	100
Amado	11,5	10,9	12,9	10,6	10,7	11,3	105
Apolena	10,2	9,7	11,2	8,4	9,7	9,8	91
Ikar	11,0	9,5	11,6	9,6	10,1	10,4	96
Krumlov	11,7	11,2	13,0	9,1	11,3	11,3	104
Kuras	13,2	11,8	13,7	11,3	12,5	12,5	116
Ornella	10,4	9,8	12,1	8,9	9,5	10,1	94
Sibu	13,2	11,8	14,1	10,8	12,2	12,4	115
Sonate	10,8	9,1	10,2	8,6	10,1	9,8	90
Westamyl	13,1	11,5	15,0	11,3	12,9	12,8	118
Průměr	11,4	10,2	12,0	9,8	10,5	10,8	

Pramen: ÚBS ČR

Poznámka: Kritéria obsah škrobu a výskyt chorob splnily všechny uvedené odrůdy

Do seznamu jsou zapsány pouze odrůdy, které splnily stanovená kritéria:

Nomade, Orbit, Rebel, David, Roberta, Vladan, Amado, Ikar, Krumlov, Kuras, Ornella, Sibú, Westamyl.

V marketingovém roce 2008/09 bude v České republice osázeno přibližně 5,5 tis. ha brambor pro výrobu škrobu a zajištění reprodukce sadby. Při předpokládaném průměrném hektarovém výnosu 32 t se celková produkce odhaduje na 150 tis. tun brambor pro výrobu škrobu a přibližně 13 tis. t sadby brambor k osázení produkčních ploch.

Pro marketingový rok 2008/09 výrobci škrobu a pěstitelé brambor předpokládají, že uzavřou pěstitelské smlouvy o pěstování brambor určených k výrobě bramborového škrobu na celou přidělenou národní výrobní kvótu na bramborový škrob.

Společná organizace trhu se škrobem v rámci EU

Především nařízením Rady (ES) vydaná na začátku roku 2009 stanovila nově pravidla společné zemědělské politiky i v sektoru brambor a bramborového škrobu.

- Nařízením Rady (ES) č. 72/2009 ze dne 19. ledna 2009, o úpravách společné zemědělské politiky změnou nařízení (ES) č. 247/2006, (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1405/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008 a (ES) č. 479/2008 a zrušením nařízení (EHS) č. 1883/78, (EHS) č. 1254/89, (EHS) č. 2247/89, (EHS) č. 2055/93, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 259697, (ES) č. 1182/2005 a (ES) č. 315/2007.

- Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003.
- Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“), v platném znění.
- Nařízení Komise ES č. 2235/2003, kterým se stanoví obecná pravidla pro použití Nařízení Rady č. 1782/2003 a č. 1868/1994, pokud se jedná o bramborový škrob.
- Nařízení Komise ES č. 2236/2003, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití Nařízení Rady č. 1868/1994, kterým se stanoví systém kvót pro výrobu bramborového škrobu.
- Nařízení Komise (ES) č. 1043/2005 ze dne 30. června 2005, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 3448/93, pokud jde o režim poskytování vývozních náhrad pro některé zemědělské produkty vyvážené ve formě zboží, na něž se nevztahuje příloha I Smlouvy, a kritéria pro stanovení výše těchto náhrad.
- Rozhodnutí Komise ze dne 18. dubna 2008, kterým se schvalují doplňkové vnitrostátní přímé platby v České republice v roce 2008
- Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění (v současné době se připravuje novela s účinností k 30. červnu 2009).
- Nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2008

Kvóty producentům státům v EU pro výrobu bramborového škrobu na roky 2007/08 až 2011/12 v tunách

Členská země	Kvóta	Členská země	Kvóta
Německo	656 298	Rakousko	47 691
Nizozemsko	507 403	Česká republika	33 660
Francie	265 354	Lotyšsko	5 778
Dánsko	168 215	Španělsko	1 943
Polsko	144 985	Litva	1 211
Švédsko	62 066	Slovensko	729
Finsko	53 178	Estonsko	250
Celkem EU 27			1 948 761

Pramen: NR (ES) č. 72/2009

• **Systém finančních podpor pro výrobu bramborového škrobu**

Pro marketingový rok 2008/09 zahrnovala SOT se škrobem celkem čtyři druhy finančních podpor.

- národní doplňková platba pěstiteli brambor
- prémie výrobcům bramborového škrobu
- výrobní náhrada při výrobě schválených výrobků ze škrobu
- vývozní náhrada při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu

Od marketingového roku 2009/10 bylo poskytování výrobní náhrady nařízením Rady (ES) č. 72/2009 zrušeno.

Administraci těchto finančních podpor provádí SZIF.

Minimální cena brambor

Výrobce škrobu je povinen platit pěstiteli brambor minimální cenu za dodané brambory. Minimální cena je závislá na obsahu škrobu v bramborách. Minimální cenu, prémii výrobcům škrobu a národní doplňkovou platbu pěstitelům brambor zveřejňuje SZIF do 30. 9. kalendářního roku na internetové adrese: www.szif.cz.

Národní doplňková platba pěstiteli brambor

Podle pokynů EK musela být národní doplňková platba, kterou ČR poskytuje pěstitelům brambor, částečně oddělena od produkce, tzv. decouplována. V současné době je tedy národní doplňková platba pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu rozdělena na dvě samostatné dílčí podpory. Obě dvě platby administruje a vyplácí SZIF.

Platba vázaná na produkci

První je platba dále vázaná na produkci brambor, tzv. couplovaná platba poskytovaná na základě NV č. 115/2004 Sb., kde jsou finanční prostředky poskytovány na brambory dodané do škrobárny. Žádost o národní doplňkovou platbu pro pěstitele brambor (couplovanou platbu) zasílají na základě NV č. 115/2004 Sb. na SZIF pěstitelé brambor prostřednictvím výrobců bramborového škrobu.

Platba oddělená od produkce

Druhá platba oddělená od produkce, bez vazby na dodávanou komoditu, v tomto případě brambory, je tzv. decouplovaná platba. Pro rok 2008 byla poskytována na základě NV č. 112/2008 Sb. Finanční prostředky byly v případě této platby poskytovány na základě smlouvy o pěstování brambor pro výrobu škrobu uzavřené do 31. března 2007. Žádost o platbu na brambory pro výrobu škrobu (decouplovanou platbu) zasílali fyzické nebo právnické osoby na základě NV č. 112/2008 Sb.

Konkrétní výše národní doplňkové platby pro brambory určené k výrobě bramborového škrobu.

Obě části plateb vychází z přímé platby 110,54 EUR/ t škrobu, podle obsahu škrobu v bramborách je přepočítána na 1 t brambor.

Platba vázaná na produkci (couplovaná) = 66,324 EUR/t – bude vyplácena v přímé vazbě na produkci, tzn. na brambory dodané do škrobárny.

Platba oddělená od produkce (decouplovaná) = 44,216 EUR/t – bude vyplácena jako platba na brambory pro výrobu škrobu na základě smlouvy o pěstování brambor pro výrobu škrobu uzavřené do 31. 3. 2007 mezi žadatelem o platbu na brambory pro výrobu škrobu a zpracovatelem brambor. Od této platby bude odečtena platba SAPS.

$$D = \frac{V \times PP - SAPS}{V}$$

Legenda ke vzorci:

- D - Platba oddělená od produkce (decouplovaná)
- V - průměrná výtěžnost škrobu v tunách z 1 ha = 6,93 t/ha
- PP - Část přímé platby určená pro platbu oddělenou od produkce na 1 tunu škrobu = 44,216 EUR/t škrobu
- SAPS - přímá platba na 1 ha zemědělské půdy = 102,45 EUR/ha

Je uváděna maximální možná výše plateb a pravděpodobná výše platby SAPS. Podle skutečné celkové plochy oprávněné zemědělské půdy může ještě dojít k úpravě platby SAPS a z toho vyplývající výše platby oddělené od produkce.

Obě platby budou vypláceny v Kč, ve směnném kurzu, který bude stanoven podle předpisu EU.

Prémie výrobcům bramborového škrobu

Výše této prémie pro výrobce škrobu byla pro marketingový rok 2008/09 stanovena v NR (ES) č. 1868/1994. Tato prémie je vyplácena ve výši 22,25 EUR/t bramborového škrobu. Pro výpočet skutečné výše prémie na 1 tunu brambor se použije obdobný způsob jako při výpočtu minimální ceny brambor (22,25 EUR děleno množstvím brambor potřebných na výrobu 1 tuny škrobu při dané škrobnatosti). Vyplacení této prémie výrobcům škrobu je vázáno dodržáním stanovených podmínek vůči producentům brambor. Jedná se především o převzetí smluvního množství brambor a zaplacení stanovené minimální ceny. Pro marketingový rok 2009/10 je tato podpora stanovena NR (ES) č. 72/2009.

Vývozní náhrada při vývozu škrobu a výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu

Vývozní náhrady jsou vypláceny vývozcům škrobu a výrobků z něj, kteří tyto výrobky vyvážejí do třetích zemí (mimo EU) a jsou uplatňovány i na obilné škroby. Subvence na vývoz byla zavedena z důvodu značně rozdílných materiálových nákladů na výrobu škrobu v EU a ve světě. Výše vývozní náhrady je pohyblivá a je závislá na aktuální světové ceně kukuřice. Vývozní náhrada se vyplácí na jednu tunu skutečně exportovaného škrobu v nativní nebo zpracované formě. Za tímto účelem jsou stanoveny normované spotřeby škrobu, které jsou identické jako u výrobních náhrad.

VÝROBKY A POLOTOVARY Z BRAMBOR

Ve většině vyspělých zemích klesá spotřeba syrových brambor ke kuchyňské přípravě. Spotřebitelé ustupují od tradiční domácí úpravy brambor a z vysoké nabídky potravinářských zpracovatelů, výrobců polotovarů i hotových výrobků, využívají tyto výrobky k přípravě jídel v domácí kuchyni. Novými technologickými postupy se zvyšuje výtěžnost, snižují se skladovací ztráty u prvovýrobců i zpracovatelů, v celém obchodním řetězci i u spotřebitelů. Časově poměrně náročná příprava brambor ke stolní úpravě i výhodné spotřebitelské ceny polotovarů a výrobků z brambor, mají vliv na pokles spotřeby syrových brambor. Českému bramborářství neprospívá ani zvyšující se dovoz různých bramborových výrobků a polotovarů. V roce 2004/05 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 129,2 tis. t syrových brambor. Projevil se tak vstup ČR do EU a otevření trhu EU 25. V roce 2005/06 se dovoz výrobků a polotovarů z brambor zvýšila a ve výrobcích a polotovarech bylo dovezeno 133,4 tis. t brambor. V roce 2006/07 bylo dovezeno již 160,4 tis. t a v roce 2007/08 dokonce 174,2 tis. t brambor obsažených ve výrobcích a polotovarech. V prvních sedmi měsících marketingového roku 2008/09 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 41,8 tis. t syrových brambor.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Marketingový rok			2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ²⁾
Položka CN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Dovoz brambor v t po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů				
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	573,4	67,9	215,0	225,0	382,0
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	1 735,9	1 013,1	403,0	184,0	4,0
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	13 166,7	9 895,0	19 461,0	13 032,0	6 728,0
20041010	Brambory vařené neupravené, zmrazené	1,9	19 725,6	22 245,1	18 380,0	14 808,0	8 423,0
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	6,8	27,0	58,0	1 869,0	1 743,0
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	77 998,2	79 579,0	96 104,0	113 119,0	6 193,0
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	5 192,0	5 499,7	9 910,0	10 271,0	4 923,0
20052020	Brambory tenké krájené, smažené, pečené,...	4,2	5 621,9	9 031,6	9 485,0	13 843,0	8 613,0
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	5 191,5	6 073,7	6 340,0	6 851,0	4 812,0
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu v t			129 211,9	133 431,0	160 357,0	174 202,0	41 821,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci VÚZE, VÚB, ČŠS, ASA Bonn - Německo

¹⁾ Zkrácený název výrobku

²⁾ Dovoz výrobků po přepočtu na brambory od července 2008 do ledna 2009

Po vstupu ČR do EU se začal zvyšovat i vývoz českých výrobků a polotovarů. Po konverzním přepočtu bylo v marketingovém roce 2004/05 vyvezeno celkem 33,0 tis. t brambor. V roce 2005/06 vývoz vzrostl na 47,3 tis. t. Přestože rok 2006/07 byl velmi neúrodný, výrobků a polotovarů po přepočtu na syrové brambory bylo vyvezeno 52,0 tis. t. Na stejné úrovni se vývoz udržel i v marketingovém roce 2007/08, kdy bylo po přepočtu vyvezeno 49,6 tis. t brambor. Za sedm měsíců marketingového roku 2008/09 bylo již vyvezeno po přepočtu výrobků i polotovarů celkem 27,1 tis. t brambor.

Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Marketingový rok			2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 ²⁾
Položka CN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor v t po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů				
07101000	Brambory i vařené, zmrazené	1,9	62,4	69,5	28,0	61,0	83,0
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	2 475,2	1 948,1	3 056,0	1 888,0	800,0
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	988,1	1 308,3	1 373,0	1 271,0	1 148,0
20041010	Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1,9	253,7	1 241,6	654,0	61,0	817,0
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	171,3	97,0	56,0	0	0
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	19 282,4	26 921,5	28 136,0	27 455,0	12 926,0
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	1 961,3	2 144,9	2 091,0	1 835,0	868,0
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	6 463,0	11 503,8	14 345,0	1 4642,0	9 013,0
20052080	Bramborové výrobky - ostatní	3,0	1 384,6	2 077,2	2 282,0	2 394,0	1 396,0
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu v t			33 042,0	47 311,7	52 021,0	49 607,0	27 051,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci VÚZE, VÚB, ČŠS, ASA Bonn - Německo

¹⁾ Zkrácený název výrobku

²⁾ Vývoz výrobků po přepočtu na brambory od července 2008 do ledna 2009

Dovoz a vývoz výrobků a polotovarů z brambor tvoří významnou část agrárního zahraničního obchodu. V marketingovém roce 2004/05 zatížil zahraniční obchod s bramborovými výrobky a polotovary bilanci záporným saldem ve výši 527,2 mil. Kč, v roce 2005/06 pouze 416,3 mil. Kč, v roce 2006/07 již 704,6 mil. Kč. V marketingovém roce 2007/08 dosáhlo záporné saldo 708,8 mil Kč.

Země s nejvyšším objemem zahraničního obchodu s Českou republikou v roce 2007/08 položka 20041099 (Brambory konzervované ne v octě, zmrazené, hranolky)

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč	Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč
Polsko	13 328,4	174 215	Maďarsko	2 799,8	46 198
Belgie	10 592,5	221 869	Slovensko	2 603,0	52 087
Nizozemsko	6 172,2	87 124	Polsko	1 209,7	19 483
Francie	2 619,0	52 346	Bulharsko	880,9	11 549

Pramen: ČSÚ

Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s Českou republikou v roce 2007/08 položka 20052020 (Brambory tenké krájené, smažené, pečené, lupínky)

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč	Země	Množství v t	Celková dovozní hodnota v tis. Kč
Polsko	1 512,4	105 103	Slovensko	3 297	196 396
Nizozemsko	626,4	16 923	Rumunsko	64,7	4 106
Německo	459,1	36 072	Polsko	58,8	3 511
Maďarsko	321,8	26 244	Bulharsko	57,7	3 163

Pramen: ČSÚ

Vývoj spotřebitelských cen bramborových výrobků a polotovarů

Spotřebitelská cena hranolků bramborových mražených se pohybuje v rozpětí od 24,39 Kč/kg v roce 2005 do 31,59 Kč/kg v roce 2008 a cena bramborových knedlíků v prášku za posledních osm roků klesla z 52,24 Kč/kg v roce 2001 na 44,74 Kč/kg v roce 2004 a při postupném růstu dosáhla v roce 2008 v průměru 53,14 Kč/kg.

Průměrné roční spotřebitelské ceny bramborových výrobků a polotovarů v Kč/kg

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hranolky bramborové mražené	29,86	29,66	28,47	27,44	24,39	25,49	30,10	31,59
Bramborové knedlíky v prášku	52,24	51,14	48,81	44,74	45,58	45,36	46,53	53,14

Pramen: ČSÚ

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled nepreferenčních celních sazeb EU vůči třetím zemím

Brambory:

Brambory sadbové – 0701 10 00	celní sazba 4,5 %
Brambory k výrobě škrobu – 0701 90 10	celní sazba 5,8 %
Brambory rané – 0701 90 50 10 (od 1. 1. do 15. 5.)	celní sazba 9,6 %

Preferenční bezcelní kvóty:

Brambory rané – 0701 90 50 20 (od 16. 5. do 30. 6.)	celní sazba 13,4 %
Brambory ostatní – 0701 90 90 :	celní sazba 11,5 %

Výrobky z brambor a bramborový škrob:

Brambory (i vařené), mražené bez příměsí – 0710 10 00	celní sazba 14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor – 1105 10 00	celní sazba 12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor – 1105 20 00	celní sazba 12,2 %
Bramborový škrob – 1108 13 00	celní sazba 166 EUR/ t
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory vařené, jinak neupravené – 2004 10 10	celní sazba 14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2004 10 91	celní sazba 7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní – 2004 10 99	celní sazba 17,6 %
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2005 20 10	celní sazba 8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu – 2005 20 20	celní sazba 14,1 %
Ostatní konzervované brambory, nemražené – 2005 20 80	celní sazba 14,1 %

Výrobky ze škrobu nebo přípravky na bázi škrobu:

Dextriny – 3505 10 10	celní sazba 9 % + 17,7 EUR/ 100 kg
Esterifikované a etherifikované škroby – 3505 10 50	celní sazba 7,7 %
Ostatní modifikované škroby – 3505 5010 a 5020	celní sazba 9 % + 17,7 EUR/ 100kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek – 3809 10 10 celní sazba 8,3 % + 8,9 EUR/ 100kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek – 3809 10 30
celní sazba 8,3 % + 12,4 EUR /100 kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek – 3809 10 50
celní sazba 8,3 % + 15,1 EUR/ 100kg

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek – 3809 10 90 celní sazba 8,3 % + 17,7 EURO/ 100kg

2. Preferenční neomezený přístup na trh EU pro brambory a výrobky z brambor

U brambor a výrobků z brambor poskytuje EU preferenční neomezený přístup na trh západoevropským zemím mimo EU, některým zemím Středomoří, zemím západního Balkánu, Moldavsku, Turecku, Chile, Mexiku, JAR a v rámci všeobecného systému preferencí i dalším rozvojovým zemím. Dále poskytuje preferenční přístup v rámci kvót, důležitý zejména pro dodávky raných brambor ze zemí Středomoří.